

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Nota van antwoord

Behorend bij Beheer- en ontwikkelplan voor de rijkswateren 2016-2021

Inhoud

1 Inleiding	3
1.1 Het Bprw 2016-2021	3
1.2 Nota van antwoord	4
1.3 Samenvatting	4
1.4 Doorwerking	4
1.5 Leeswijzer	5
2 Zienswijzen	6
Bijlage A Kennisgeving	42
Bijlage B Insprekers	43
Bijlage C Wijzigingen	43

1 Inleiding

1.1 Het Bprw 2016-2021

De Waterwet schrijft voor dat alle waterbeheerders om de 6 jaar hun beheerplan herzien. Voor Rijkswaterstaat is dat het Bprw. Het plan beschrijft het beheer van de rijkswateren voor de periode 2016-2021. Het Bprw is opgesteld binnen de kaders van Europese richtlijnen, nationale wetgeving, nationaal beleid en de rijksbegroting. Het Nationaal Waterplan 2016-2021 (NWP) bevat de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en vormt daarmee een belangrijk uitgangspunt voor het beheer. De kaders voor het vaarwegbeheer komen onder andere uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR).

Samenhang NWP en Bprw

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is zowel verantwoordelijk voor het nationale waterbeleid als (via Rijkswaterstaat) voor het beheer van de rijkswateren. Tegelijkertijd met het Bprw is ook het NWP herzien. Hierdoor zijn beleid en beheer in samenhang voorbereid en optimaal op elkaar afgestemd. Vanwege de samenhang is ook bij de participatie gezamenlijk opgetrokken.

Het Bprw bevat alleen activiteiten die Rijkswaterstaat zelf uitvoert. Met het Bprw legt Rijkswaterstaat dan ook 'aan de voorkant' verantwoording af voor zijn taakvervulling in de komende zes jaar. Het geeft aan wat partners en gebruikers van de organisatie mogen verwachten: werken aan een robuust watersysteem en een duurzaam gebruik ervan. Het plan is afgestemd met andere beheerders en er heeft maatschappelijke consultatie plaatsgevonden. De minister van IenM is aanspreekbaar op het realiseren van de activiteiten in dit plan.

Het ontwerpBprw 2016-2021 is op 23 december 2014 gepubliceerd. Ter ondersteuning van de besluitvorming over het plan is ook een milieueffectrapport opgesteld (planMER). Daarmee is voldaan aan het Besluit milieueffectrapportage.

Het definitieve Bprw 2016-2021 en bijbehorend planMER is te vinden op www.rijkswaterstaat.nl/bprw.

Formele stappen bij de totstandkoming van het Bprw 2016-2021

- Bekendmaking van het voornemen tot het opstellen van het Bprw heeft op 2 juni 2014 plaatsgevonden, gelijk met de publicatie van de Notitie reikwijdte en detailniveau voor het planMER.
- Consultatie van maatschappelijke partijen via rondetafelgesprekken en het Overleg Infrastructuur en Milieu.
- Publicatie van het ontwerpBprw op 23 december 2014, samen met het planMER. Mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen voor een periode van 6 maanden (tot 22 juni 2015).
- Bestuurlijke raadpleging van andere overheden en buurlanden.
- Toetsing van het planMER door de Commissie voor de m.e.r.
- De minister van Infrastructuur en Milieu stelt het Bprw vast, gegeven de zienswijzen, bestuurlijke raadpleging en advies van de Commissie voor de m.e.r.
- De minister van Infrastructuur en Milieu stuurt het vastgestelde Bprw naar de Tweede Kamer en aan de andere overheden. Het vastgestelde Bprw staat niet open voor beroep.
- Het Bprw treedt voor een periode van zes jaar in werking, uiterlijk vanaf 22 december 2015.

1.2 Nota van antwoord

Het ontwerpBprw en het planMER hebben van 23 december 2014 tot en met 22 juni 2015 ter inzage gelegen. In deze periode zijn 31 zienswijzen ontvangen, van 35 verschillende partijen. De reacties zijn afkomstig van overheden (10), maatschappelijke organisaties (11) en particulieren (13). Een deel van deze zienswijzen is ook ingediend op het NWP.

Deze Nota van antwoord verantwoordt op welke wijze Rijkswaterstaat met de binnengekomen zienswijzen op het ontwerpBprw is omgegaan. Het bevat de zienswijzen (samengevat), het standpunt van het bevoegd gezag op deze zienswijzen en geeft aan waar de zienswijzen aanleiding zijn geweest voor aanpassing van het Bprw.

Achtergrond	Aantal	
Overheden	11	Waarvan
- Buitenland		2
- Provincies		2
- Waterschappen		5
- Gemeenten		2
Maatschappelijke organisaties	11	Waarvan
- Landelijk		8
- Regionaal		3
Particulieren	13	Waarvan
- Drinkwatersector		3
- Bedrijven		5
- Burgers		5

Daarnaast gaat deze Nota van antwoord in op ambtshalve wijzigingen die het gevolg zijn van aanpassingen van het beleidskader zoals beschreven in het Nationaal Waterplan 2016-2021 en wijzigingen

als gevolg van nieuwe ontwikkelingen die zich in de tijd tussen de publicatie van het ontwerpplan en de vaststelling van het definitieve Bprw hebben voorgedaan. Ook is het plan op enkele punten redactioneel en qua vormgeving verbeterd. In het algemeen geldt dat de hoofdlijn gehandhaafd is en dat de tekst actueel is gemaakt.

Tot slot heeft de Commissie voor de m.e.r. een toetsingsadvies uitgebracht over het planMER (inclusief Passende Beoordeling). De Commissie is van oordeel dat het planMER de essentiële informatie bevat om een besluit te nemen over het Bprw 2016-2021, waarin het milieubelang volwaardig is meegewogen. Er wordt wel voor het vervolgtraject aandacht gevraagd voor mogelijk onvoorziene (niet te mitigeren) effecten op de natuur. Rijkswaterstaat houdt hier in de verdere uitwerking en uitvoering rekening mee. Op verzoek van Rijkswaterstaat heeft de Commissie ook aanbevelingen gedaan om de meerwaarde van de m.e.r.-procedure voor een beheerplan te vergroten. Deze worden meegenomen bij de voorbereiding op het volgende Bprw.

1.3 Samenvatting

Een groot deel van de insprekers geeft expliciet aan tevreden te zijn met de openheid waarmee het Bprw tot stand is gekomen, waarden de constructieve samenwerking en geven complimenten voor het duidelijke plan. Ook constateren diverse insprekers dat het Bprw en NWP in goede samenhang zijn voorbereid en op elkaar afgestemd.

Diverse zienswijzen bevatten voorstellen om de kaders aan te passen die ten grondslag liggen aan het beheer dat in het Bprw is opgenomen. Het gaat onder meer over doelstellingen en financiën. Deze keuzen worden echter niet in het Bprw gemaakt, maar zijn onderdeel van het beleid dat tot stand komt in het NWP en de

SVIR. Betreffende zienswijzen zijn vanuit dat kader door de beleidskern van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu beantwoord. De diversiteit aan zienswijzen is groot. Veel zienswijzen gaan over schoon en gezond water. Andere prominente onderwerpen zijn de verbreding van de missie van Rijkswaterstaat met 'duurzame leefomgeving', de hiërarchie tussen de kerntaken en de gebruiksfuncties, het verbeteren van de regionale waterkeringen, en het beheer onderhoud van de vaarwegen (voor beroeps en recreatievaart). Relatief veel zienswijzen concentreren zich op de watersystemen IJsselmeergebied en Waddenzee.

1.4 Doorwerking

De ingediende zienswijzen hebben niet geleid tot koerswijzigingen in het voorgenomen beheer van de rijkswateren. Wel is het Bprw dankzij de ingediende zienswijzen verhelderd en zijn keuzen meer concreet gemaakt en explicieter onderbouwd. Uiteindelijk heeft bijna de helft van de deelzienswijzen tot een wijziging geleid.

De voornaamste wijzigingen als gevolg van de zienswijzen op het Bprw zijn als volgt samen te vatten:

- Ten aanzien van duurzame leefomgeving is scherper aangegeven wat de rol van Rijkswaterstaat is en hoe die zich verhoudt tot de kerntaken.
- Het onderscheid in de verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat voor de kerntaken en de gebruiksfuncties is verder verduidelijkt.
- Het begrip 'meekoppelen' is nader ingevuld en concreet gemaakt door enkele voorbeelden uit de praktijk toe te voegen.
- De programmering voor het verbeteren van de primaire en regionale waterkeringen is nader toegelicht.
- Er is een kaart met de CEMT-vaarwegclassificatie en de bijbehorende onderhoudsprofielen opgenomen.

- De betekenis van het Basistoevervaartnet en de Staande Mastroute voor het beheer en onderhoud van de vaarwegen is toegevoegd.

Onder invloed van de zienswijzen op het NWP en door ontwikkelingen in het afgelopen jaar zijn beleidswijzigingen tot stand gekomen die doorwerken in het beheer van de rijkswateren en dus het Bprw. Deze beleidswijzigingen berusten voor een deel op zienswijzen die ook zijn ingediend op het Bprw.

De punten waarop de wijzigingen in belangrijke mate samenhangen met de wijzigingen in het NWP zijn:

- Extra regie op het verbeteren van de waterkwaliteit, waaronder de ‘Verklaring van Amersfoort’ en gezamenlijk werkprogramma.
- Wijziging van het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009.
- Evaluatie van de monitoringsprogramma’s voor waterkwaliteit.
- Herziening van de Beleidslijn Kust en evaluatie van de Beleidslijn Grote Rivieren.
- Evaluatie Structuurvisie Waddenzee en waddenparagraaf van het Barro.
- Twee Green Deals (visserij en stranden) voor het verminderen van zwerfafval in de Noordzee.
- Vaststelling Structuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer.
- Internationale waterambitie.

Naast bovenstaande ontwikkelingen in het waterbeleid is voor scheepvaart begin 2015 de Nederlandse Maritieme Strategie 2015-2025 vastgesteld. Deze strategie is bedoeld om de positie van het maritieme cluster te versterken.

1.5 Leeswijzer

In deze Nota van antwoord zijn de zienswijzen gerangschikt op inspreker. Elke inspreker heeft op volgorde van binnenkomst een registratienummer gekregen. Dit nummer is gebruikt om aan te geven waar de behandeling van de zienswijze in de Nota van antwoord is opgenomen. Het registratienummer staat in de linker kolom. In de andere kolommen staan vervolgens de samengevatte deelzienswijzen en de antwoorden van het bevoegd gezag. Zienswijzen op het Bprw richten zich in een aantal gevallen op het beleidskader. De beantwoording van deze zienswijzen vindt plaats met verwijzing naar (de Nota van antwoord op) het Nationaal Waterplan 2016-2021. De antwoorden zijn wel integraal opgenomen in deze Nota van antwoord.

De volgende bijlagen zijn opgenomen:

- A. Kennisgeving van het ontwerpBprw
- B. Overzicht van de insprekers
- C. Ambtshalve wijzigingen

2 Zienswijzen

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
1	1	Inspreker vraagt Nederland op te delen in kleinere onderdelen waarvan de grenzen samenvallen met een cluster van hoogheemraad- of waterschappen.	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>Politieke discussies over bestuurlijke herindeling laten zien dat dit ingewikkeld is. Voor de sturing op het waterbeleid zijn stroomgebiedsgrenzen nu al leidend. Denk bijvoorbeeld aan de stroomgebiedbeheerplannen (waterkwaliteit) en de overstromingsrisicobeheerplannen (waterveiligheid) voor de stroomgebieden van Rijn, Maas, Schelde en Eems. Ook bij de grenzen van de (fusie)waterschappen staat de stroomgebiedsindeling voorop.</i></p> <p><i>Ook de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) oordeelt positief over de organisatie van het Nederlandse waterbeleid. (rapport 'Water Governance in the Netherlands: Fit for the future?', maart 2014). Dit rapport vormt geen aanleiding om bestuurlijke of organisatorische veranderingen in het waterbeheer te bepleiten.</i></p> <p><i>Desalniettemin kunnen waterschappen zelf bezien waar opschaling interessant is in het kader van doelmatig bestuur.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
1	2	Inspreker stelt dat we op grote schaal in drijvende huizen op het water zouden moeten gaan wonen, om droge voeten te houden. Om dit op grotere schaal uit te proberen zou de provincie Groningen als proeftuin kunnen dienen.	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>Drijvende woningen zijn zeker een goede oplossing als het waterpeil van het hoofdwatersysteem of het regionale watersysteem omhoog gaat om wateroverlast door hevige regenval te voorkomen. De genoemde voorbeelden liggen allemaal buitendijks (in het hoofdwatersysteem). Ook in regionale watersystemen wordt er steeds meer ervaring opgedaan met drijvende woningen. Er zijn ook andere oplossingen om in gebieden waar het waterpeil (incidenteel) sterk kan stijgen toch te wonen, bijvoorbeeld door dryproof (bijvoorbeeld terpen) of wetproof (onderste deel van het gebouw is bestand tegen water) te bouwen. We hoeven niet massaal hiertoe over te gaan om droge voeten te houden. In het Deltaprogramma kijken we juist ver vooruit naar klimaatontwikkelingen en passen we het beleid daarop aan. In het deelprogramma Ruimtelijke Adaptatie wordt expliciet aandacht besteed aan wateroverlast en de opties om daar mee om te gaan. Zie het Kennisportaal Ruimtelijke Adaptatie.</i></p> <p><i>Gelet op de randvoorwaarden van waterveiligheid, waterkwaliteit en scheepvaartveiligheid stelt het Bprw daarop aanvullend dat 'wonen op het water' niet overal in de rijkswateren kan. Het stimuleren van wonen op het water is geen taak voor Rijkswaterstaat. Het initiatief daarvoor ligt bij provincies, gemeenten en projectontwikkelaars. Rijkswaterstaat onderschrijft dat drijvende huizen een goede oplossing is om wateroverlast te voorkomen en heeft dit daarom toegevoegd aan het tekstkader over 'Wonen op en aan het water' in paragraaf 4.2 van het Bprw.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
2	1	Inspreker is van mening dat verschillende dijkvakken langs het Markermeer ten onrechte door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier instabiel zijn verklaard.	<p>De verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de betreffende dijkversterkingen ligt bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Rijkswaterstaat treedt in dit geval alleen op als subsidieverstrekker namens het Ministerie van IenM. De zienswijze is daarom doorgestuurd naar het hoogheemraadschap met de vraag contact op te nemen met de inspreker. Dit is inmiddels gebeurd.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
2	2	Inspreker geeft aan dat bij uitvoering van dijkversterkingen schade is ontstaan aan particuliere eigendommen, maar dat schadeafwikkeling tot op heden nog niet heeft plaatsgevonden.	Zie het antwoord op deelzienswijze 2.1. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
3	1	Inspreker vraagt aandacht voor het achterlaten van vislood door sportvissers. Volgens de inspreker is dit de grootste bron van loodverontreiniging naar het oppervlaktewater en dient dit op grond van de Kaderrichtlijn Water te worden stopgezet of geleidelijk beëindigd.	Het Bprw 2016-2021 gaat niet op het loodverlies door sportvissers in, omdat de afgelopen jaren geen overschrijdingen van de waterkwaliteitsnorm voor lood in de rijkswateren zijn gemeten. Omdat lood op grond van de KRW een prioritaire stof is moet de verontreiniging van het oppervlaktewater met deze stof worden verminderd. Rijkswaterstaat onderschrijft daarom de noodzaak om te komen tot verdere verduurzaming bij het gebruik van lood in de sportvisserij. In de Nota van antwoord bij het NWP staat dat het Rijk samen met de stakeholders onderzoekt of het sluiten van een Green Deal voor dit onderwerp een haalbare optie is. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
3	2	Inspreker roept Rijkswaterstaat op om, zoals bij het natuurgebied de Zwaakse Weel, ook de Oosterschelde beschikbaar te stellen als proeftuin voor innovatie op het gebied van loodvrij vissen. Door ter kennismaking loodvrije visgewichten aan te bieden en het gebruik van vislood te verbieden.	Rijkswaterstaat onderschrijft de wens om het loodgebruik in de sportvisserij te terug te dringen door milieuvriendelijke loodvrije alternatieven. Rijkswaterstaat is echter geen bevoegd gezag in kader van de Visserijwet. Dat is het Ministerie van EZ. Dit betekent dat Rijkswaterstaat geen bevoegdheid heeft voor het verlenen van visrechten in de rijkswateren (zoals de Oosterschelde) en bijvoorbeeld het gebruik van materialen door sportvissers niet kan verbieden. Rijkswaterstaat staat open om in navolging van het initiatief in het natuurgebied 'Zwaakse Weel' gezamenlijk te verkennen op welke wijze het visloodgebruik in de Oosterschelde kan worden verduurzaamd. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
4	1	Inspreker geeft aan waardering te hebben voor manier waarop sector betrokken is bij voorbereiding. Inspreker herkent zijn aangereikte punten in het Bprw.	Dank voor deze positieve reactie. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
4	2	Inspreker vraagt af te zien van het voornemen om de hoofdvaarwegen en overige vaarwegen pas te baggeren als ze te ondiep zijn geworden en het gehele netwerk goed en adequaat te onderhouden en dit niet te beperken tot zeetoegangen en hoofdtransportassen.	Het beleid zoals vastgelegd in het SVIR en de uitvoering van het beleid zijn er op gericht de functionaliteit en beschikbaarheid van het gehele hoofdvaarwegennetwerk zo optimaal mogelijk in stand te houden binnen de daarvoor beschikbare financiële middelen. Het SVIR geeft daarbij vanuit transportbelang en om economische redenen voorrang aan de zeetoegangsgeulen, de hoofdtransportassen en knelpunten in het doorgaande en overige hoofdvaarwegennetwerk. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
4	3	Inspreker vraagt om bij de aanleg van natuurvriendelijke oevers het Deltares-advies 'Vlot en veilig vaarweggebruik bij natuur(vriende)lijke oevers' te betrekken en geen vrij eroderende oevers aan te leggen op nautisch complexe plaatsen.	Het vastgelegde veroorzakersbeginsel heeft ook betrekking op de natuurvriendelijke oevers. Als door aanleg van natuurvriendelijke oevers blijvende hinder of gevaar ontstaat voor de scheepvaart, zijn de beheer- en onderhoudsmaatregelen voor kosten van de initiatiefnemer. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
4	4	Inspreker verzoekt de invloed van windmolens op radarbeelden te onderzoeken voordat er windmolens langs vaarwegen worden geplaatst. Daarnaast vraagt de inspreker waarborgen tegen het plaatsen van windmolens langs ligplaatsen en voorkomen van (vaar)wegbeperking door windmolens.	Bij het plaatsen van windmolens langs en in de nabijheid van vaarwegen hanteert Rijkswaterstaat de 'Beleidsregels voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken'. Naar aanleiding van diverse ontwikkelingen past Rijkswaterstaat dit kader aan. Daarbij is ook aandacht voor het voorkomen van ongewenste situaties, zoals radarhinder. Dit is toegevoegd aan de tekst. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
4	5	Inspreker vraagt een forse inspanning te leveren om een dekkend en goed inzamelnetwerk voor huisvuil te creëren en te komen tot een versnelde evaluatie van het huidige systeem.	Een dekkend inzamelnetwerk is inmiddels gerealiseerd. Hier kunnen de schippers tegen betaling hun bedrijfsafval en huisvuil kwijt. Rijkswaterstaat evalueert het abonnementensysteem in 2016 en betreft daarbij ook de brancheorganisaties. In paragraaf 3.4 is een tekstpassage over het inzamelnetwerk opgenomen. Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
4	6	De inspreker geeft aan dat er een extra ambitie nodig is voor afstandsbediening bij kunstwerken, met name op de Maas.	Het Bprw voorziet niet in een extra ambitie en investeringsprogramma voor afstandsbediening. De besluitvorming en realisatie van het project afstandsbediening vindt plaats in kader van het MIRT. Recentelijk zijn op de Maas extra investeringen in de afstandsbediening gedaan en is de bediening opgewaarderd naar 7 x 24 uur. Deze deelsienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
4	7	De inspreker wil graag op landelijk niveau betrokken zijn bij de besluitvorming rond de aanleg van nieuwe infrastructuur en het meerjarig beheer.	Besluitvorming over de aanleg en het beheer van de rijksinfrastructuur vindt niet plaats in het Bprw, maar in andere kaders. Inspreker kan hierbij op verschillende manieren betrokken worden. De besluitvorming over aanlegprojecten vindt plaats conform de spelregels van het MIRT. De MIRT-spelregels verplicht onder meer om per beslistmoment te communiceren met de relevante partijen. Daarnaast speelt het Bestuurlijk overleg MIRT een belangrijke rol in de besluitvorming. Ook voor de betrokkenheid van partijen bij het beheer en onderhoud zijn er diverse overlegstructuren. Overleg hierover vindt plaats op zowel landelijk als regionaal niveau. Deze deelsienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
5	1	Inspreker raadt aan om voor de toepassing van artikel 4.7 van de KRW (acceptabele achteruitgang door nieuwe fysieke veranderingen van hoger openbaar belang) een klankbord- of afstemmingsgroep op te richten, om nationale en internationale afstemming en de onderlinge vergelijkbaarheid te bevorderen. Deze groep acht de inspreker ook van belang voor het in de praktijk toepassen van het toetsingskader.	Rijkswaterstaat past artikel 4.7 van de KRW in de planperiode 2016-2021 niet toe. De waterschappen doen dit wel tweemaal. Voor nieuwe activiteiten die ruimtebeslag leggen op het watersysteem gebruiken Rijkswaterstaat en de Unie van Waterschappen een toetsingskader. Ook is recentelijk door JASPERS en de EU DG Environment een workshop georganiseerd over toepassing van artikel 4.7 (http://www.eip-water.eu/jaspers-networking-platform-workshop-implementation-water-framework-directive-projects). De afstemming op regionaal, nationaal en internationaal is daarmee voldoende gewaarborgd. Deze deelsienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
5	2	Inspreker heeft in een aantal vragen over de voorgestelde KRW-maatregelen met betrekking tot de beekmondingen in de Boven-Maas en Grensmaas en wil graag de lopende afspraken hierover actualiseren.	Voor het herstel van de beekmondingen is er een convenant tussen Rijkswaterstaat en de betrokken waterschappen opgesteld. Dit beekmondingenconvenant loopt eind 2015 af. Dit convenant is in de tweede helft van 2015 geëvalueerd. Bij deze evaluatie worden de bestaande afspraken opnieuw bekeken en indien nodig geactualiseerd. Ook wordt bezien of een nieuw convenant wenselijk/nodig is en zo ja welke vorm hierbij past. De evaluatie en mogelijk vervolg worden gekoppeld aan de uitvoering van het KRW-maatregelenpakket voor de periode 2016-2021. Deze deelsienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
6	1	Inspreker constateert met tevredenheid dat waterbeheerplannen van de waterschappen, NWP en Bprw in een goede onderlinge afstemming tot stand zijn gebracht. Inspreker is van mening dat verdere samenwerking kansen biedt en spreekt de wens uit deze samenwerking verder uit te bouwen.	Dank voor de positieve reactie. Ook Rijkswaterstaat onderschrijft de meerwaarde van (verdere) samenwerking en heeft dat waar mogelijk nog extra in het Bprw benadrukt. Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
6	2	Inspreker vraagt of het NWP vervalt vanaf het moment dat de Omgevingsvisie wordt vastgesteld. Of dat het NWP (of delen daarvan) opgaat in de Omgevingsvisie? Inspreker vraagt ook op welke manier de waterschappen bij dit proces betrokken worden?	Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord: <i>Het NWP is een belangrijke bouwsteen voor de Omgevingsvisie. Afhankelijk van de reikwijdte en het detailniveau van de Nationale Omgevingsvisie wordt het NWP geheel of gedeeltelijk vervangen door deze Omgevingsvisie. Het ligt voor de hand de meer visie gerelateerde delen uit het NWP in de nationale Omgevingsvisie op te nemen. Volgens de ontwerpOmgevingswet blijven de Europees verplichte plannen (KRW en ROR) in ieder geval als aparte 'Waterprogramma's' bestaan.</i> <i>Waterschappen worden - mede via de Unie van Waterschappen - betrokken bij zowel het spoor van de uitwerking van de Omgevingswet en de Omgevingsvisie als bij het waterspoor via de Stuurgroep Water.</i> Deze deelsienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
6	3	<p>Inspreker vindt de wijze waarop het NWP aangeeft verbetering van de waterkwaliteit te bewerkstelligen niet volledig helder. Er wordt vooral verwezen naar studies en onderzoeken. In het definitieve NWP zouden zoveel mogelijk concrete acties opgenomen moeten worden.</p> <p>De samenhang met de zoetwatermaatregelen voor de Zuidwestelijke Delta en de hoge zandgronden is daarbij een belangrijk aandachtspunt.</p>	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>De realisatie van een goede waterkwaliteit is een gezamenlijke opgave. De overheden spreken hierover met elkaar per (deel)stroomgebied in de Regionale Ambtelijke en Bestuurlijke Overleggen. Maatschappelijke organisaties en burgers worden veelal via klankbordgroepen betrokken.</i></p> <p><i>De inzet ten aanzien van nutriënten is beschreven in het antwoord op de vraag met zienswijze 44, deelreactienummer 6. Voor bestrijdingsmiddelen en nieuwe stoffen is dit gedaan in zienswijze 13, deelreactienummers 1 en 2.</i></p> <p><i>In het antwoord op de vraag met zienswijze 44, deelreactienummer 1, is aangegeven dat de structuur en inhoud van het definitieve stroomgebiedbeheerplan wordt aangepast opdat beter inzichtelijk wordt welke maatregelen waarom genomen worden en waarom bepaalde doelen in 2021 niet gehaald kunnen worden.</i></p> <p><i>In hoofdstuk 3 staan de zoetwatermaatregelen per regio weergegeven voor de korte, middellange en lange termijn. Voor nadere uitwerkingen wordt verwezen naar andere documenten: In het Deltaprogramma Zoetwater (het uitvoeringsprogramma behorend bij de voorkeursstrategie Zoetwater) staan de maatregelen voor de periode 2015-2021 concreet uitgewerkt. Het Deltaprogramma Zoetwater heeft een voortgangsrapportage opgesteld waarin de voortgang van alle maatregelen is aangegeven.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	4	Zie deelzienswijze 6.3.	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>Zie deelzienswijze 6.3.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	5	<p>Inspreker maakt zich zorgen over antibiotica(resten) in lozingen van mestverwerkingsinstallaties die kunnen leiden tot resistentie ontwikkeling bij bacteriën in oppervlaktewater. Volgens inspreker behoort de aanpak van antibiotica en resistente bacteriën bij de bron tot de basisinspanning van het emissiebeleid, waarvoor uniform nationaal beleid nodig is. Inspreker stelt graag de door de Brabantse waterschappen opgedane kennis ter beschikking en biedt hulp aan.</p>	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>Waterbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat) werken samen de lozingseisen voor mestverwerkingsinstallaties op oppervlaktewateren uit. Op basis hiervan kan BBT worden vastgesteld.</i></p> <p><i>De problematiek van antibiotica en resistente bacteriën in oppervlaktewateren heeft aandacht. Recent is de Tweede Kamer uitgebreid geïnformeerd over het beleid in de brief over Antibioticaresistentie, die is opgesteld door de Ministeries van VWS, EZ en IenM gezamenlijk (kenmerk 767152-136545-PG). Voor de aanpak van het probleem is het nodig dat Rijk, regionale partners en maatschappelijk organisaties samenwerken. Het wordt daarom zeer op prijs gesteld dat de opgedane kennis ter beschikking wordt gesteld om te kunnen benutten bij deze gezamenlijke aanpak.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	6	<p>Inspreker vraagt in hoeverre in de gereserveerde bedragen voor de KRW rekening is gehouden met inzet vanuit het Rijk voor onderzoek en maatregelen ter verbetering van de chemische waterkwaliteit (nutriënten, nieuwe stoffen). Daarnaast gaat de inspreker aan ervan uit dat de werkwijze bij en de financiering van maatregelen bij de beekmondingen wordt voortgezet.</p>	<p>Het in het Bprw opgenomen budget is bestemd voor de verdere uitvoering van het KRW-maatregelenprogramma voor de rijkswateren (het 'Verbeterprogramma Waterkwaliteit Rijkswateren'). Ook maatregelen ter verbetering van de chemische waterkwaliteit van de rijkswateren zijn onderdeel van dit programma. Het gaat bijvoorbeeld om maatregelen en onderzoek naar (diffuse) emissies, verontreinigde bodems, rwzi's, etc. Zie de samenvatting van het maatregelenpakket in paragraaf 3.3.3.</p> <p>Momenteel wordt er een evaluatie voorbereid van het beekmondingenconvenant tussen Rijkswaterstaat en de betrokken waterschappen. De evaluatie van dit convenant is voorzien in de tweede helft van 2015. Bij deze evaluatie worden de bestaande afspraken opnieuw bekeken en indien nodig geactualiseerd. Ook wordt bezien of een nieuw convenant wenselijk/nodig is en zo ja welke vorm hierbij past. Een aankondiging van dergelijke financieringsafspraken is aan het Bprw toegevoegd worden.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
6	7	Inspreker vraagt nadrukkelijk aandacht voor behoud van vismigratie bij realisatie van de zogenoemde 'zoutmitigerende maatregelen' bij de West-Brabantse sluisen (bij Benedensas en Dintelsas) ingeval van een zout Volkerak-Zoommeer.	<p>Bij een zout Volkerak-Zoommeer zal, als gevolg van de extra aanvoer van zoet water om zoutindringing op het Mark-Dintel-Vliet stelsel te beperken, bij de West-Brabantse sluisen een enigszins brakke overgangssituatie ontstaan. In het voorziene zoet-zout-scheidingsstelsel in de sluisen, stroomt regelmatig via de openingen in de sluisdeuren zoetwater door de schutkolken. Dat biedt kansen voor visintrek, zoals nu ook bij de Bathse Spuisluis en Bergse Diepsluis het geval is.</p> <p>Het opnemen van eisen met betrekking tot vismigratie gebeurt bij de benadering van de marktpartijen die uiteindelijk de maatregelen realiseren om het Volkerak-Zoommeer weer zout te maken, plus de hieraan gekoppelde beperking van zoutindringing op de aangelegen wateren.</p> <p>De opgave die Rijkswaterstaat heeft op het vlak van vismigratie is onderdeel van de kerntaak schoon en gezond water. Hiermee is geborgd dat de passeerbaarheid van kunstwerken door vissen behoren tot de eisen die worden gesteld aan de nog te realiseren maatregelen in het kader van het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	8	Inspreker vraagt de keringen langs het Volkerak-Zoommeer op te nemen in figuur 1 op bladzijde 14 van het definitieve NWP.	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>De kaart op bladzijde 14 wordt geactualiseerd. Alle C-keringen die in de toekomst de primaire status behouden ontbreken in het ontwerpplan. Deze worden in het definitieve plan opgenomen.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	9	Inspreker vraagt een voortvarende aanpak van de regionale rijkswaterkeringen die niet aan de normen voldoen. De inspreker gaat ervan uit dat het Rijk voor regionale rijkskerkingen, waarvan de overdracht van beheer naar één van de waterschappen wordt voorbereid, eventueel benodigde verbetermaatregelen in de komende planperiode realiseert.	<p>Het Rijk stelt in de planperiode normen vast voor de regionale keringen langs de rijkskanalen. De toetsing van deze keringen aan deze normen vindt plaats in 2016 en 2017. Daarna worden verbeterplannen opgesteld voor de trajecten die niet voldoen. Voor de uitvoering van deze plannen is na 2020 budget gereserveerd in de Rijksbegroting. Een versnelling van de uitvoering is niet mogelijk. Rijkswaterstaat pakt eerst de waterkeringen aan met de hoogste risico's. Vaak zijn dat de primaire waterkeringen.</p> <p>In het kader van het Bestuursakkoord Water zijn principeafspraken gemaakt over de overdracht van de keringen langs het Markkanaal en de kering aan de westelijke zijde van het Drongelens Kanaal. Rijkswaterstaat werkt deze afspraken momenteel nader uit met de betreffende waterschappen. Bekende en eventueel aanvullende verbetermaatregelen ten gevolge van de normering zijn hier onderdeel van.</p> <p>Rijkswaterstaat heeft de betreffende passage in het Bprw over regionale rijkswaterkeringen op basis van bovenstaande toelichting verder aangevuld en aangescherpt.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	10	Inspreker wil graag in het Bprw en NWP terugzien dat over de tweede tranche aan zoetwatermaatregelen (2021-2028) door het Rijk en regionale partijen nadere afspraken worden gemaakt, inclusief de financiering uit het Deltafonds.	<p>De inspreker constateert terecht dat het budget voor zoetwatermaatregelen in het Bprw niet klopt. Rijkswaterstaat past bijlage 2 'Totaalprogramma en financiering' hierop aan. Tot 2021 is er vanuit het investeringsbudget zoetwater 29,6 miljoen euro beschikbaar voor het hoofdwatersysteem. Het totale investeringsbudget bedraagt 150 miljoen euro en is bestemd voor het hoofdwatersysteem en de regionale watersystemen samen. Over het budget voor de periode 2021-2028 worden nadere afspraken gemaakt.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
6	11	Inspreker vraagt om passende maatregelen voor de zoet-watervoorziening in een eventuele tussenliggende periode tot de mitigerende maatregelen voor een zout Volkerak-Zoommeer zijn gerealiseerd.	<p>Zolang het Volkerak-Zoommeer zoet is, komt Rijkswaterstaat de afspraken over het chloridegehalte in het meer uit het waterakkoord Volkerak-Zoommeer na. Dit wordt aan de betreffende tekst in het Bprw toegevoegd. Hiervoor is onder meer groot onderhoud aan het zoet-zoutscheidingsstelsel in het Krammersluizencomplex nodig. Dit is enige jaren uitgesteld in afwachting van een besluit over een zoet of zout Volkerak-Zoommeer. Hierdoor is er sprake van een groter lek van zout door deze sluisen. Dit wordt momenteel opgevangen door het meer extra te spoelen met water uit het Hollandsch Diep.</p> <p>Naast het herstel van het zoet-zoutscheidingsstelsel op het Krammersluizencomplex (door groot onderhoud aan het bestaande systeem of door vervanging met een innovatieve zoet-zoutscheiding) wordt onderzocht of het mogelijk is via extra doorspoeling van het meer voorafgaand aan het groeiseizoen, het zoutgehalte in het Volkerak-Zoommeer omlaag te brengen om zo een buffer te creëren tegen het oplopen van het zoutgehalte in de zomermaanden ('winterspoelen'). Wanneer deze extra doorspoeling haalbaar is, zal die ook onderdeel uitmaken van het waterakkoord.</p> <p>Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	12	Inspreker ziet graag de afspraak over onderzoek naar leveringszekerheid inlaatpunten in de Zuidwestelijke Delta opgenomen, zodat eventuele noodzakelijk maatregelen tijdig in beeld worden gebracht.	<p>Het betreffende onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het Deltaprogramma. Het Deltaprogramma maakt onderdeel uit van het NWP. Daarmee is de afspraak over het onderzoek dus al impliciet opgenomen in het NWP. Het onderzoek naar de leveringszekerheid wordt uitgevoerd in 2015. Het nieuwe Bprw wordt 22 december 2015 vastgesteld en geldt voor de periode 2016-2021.</p> <p>Resultaten zullen worden meegenomen bij de besluitvorming over de Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer.</p> <p>Deze deelsienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	13	Inspreker constateert dat de formulering over de status van overgedragen rijkswateren in paragraaf 1.1 en paragraaf 5.2.5 niet met elkaar overeenstemmen; de formulering in paragraaf 5.2.5 is in zijn beleving correct	<p>Inspreker constateert terecht dat de in paragraaf 1.1 van het Bprw gehanteerde beschrijving over de status van overgedragen rijkswateren niet correct is en aangepast moet worden conform de beschrijving in paragraaf 5.2.5. Rijkswaterstaat heeft dit gecorrigeerd.</p> <p>Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	14	Inspreker wijst erop dat het lijkt alsof er maar 83,3 km primaire kering in de Zuidwestelijke Delta ligt en verzoekt op te nemen dat dit alleen de rijkswaterkeringen betreft. Verder stelt de inspreker dat de waterberging Volkerak-Zoommeer niet volledig in de planperiode wordt opgeleverd.	<p>De genoemde 83,3 km primaire waterkeringen in paragraaf 5.6 over de Zuidwestelijke Delta betreft inderdaad alleen de keringen die in beheer zijn bij Rijkswaterstaat. Om misverstanden te voorkomen is dit toegevoegd aan de tekst.</p> <p>De verbetermaatregelen ten behoeve van de inzet van het Volkerak-Zoommeer voor de hoogwaterveiligheidsdoelstelling zijn eind 2015 gereed. Dit betreft de maatregelen in het hoofdwatersysteem. De waterbergingsmaatregel Volkerak-Zoommeer is daarmee in principe inzetbaar vanaf 1 januari 2016. De aanvullende maatregelen om wateroverlast in het regionale watersysteem te voorkomen vallen buiten de scope van het Bprw.</p> <p>Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	15	Inspreker wijst erop dat ook de PAN-polders in West-Brabant sterk afhankelijk zijn van de zoetwatervoorziening uit Haringvliet en Volkerak-Zoommeer.	<p>Inspreker wijst er terecht op dat ook de zogenoemde PAN-polders in West-Brabant afhankelijk zijn van het nu nog zoete Volkerak-Zoommeer. Rijkswaterstaat heeft dit aan de tekst toegevoegd.</p> <p>Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
6	16	Inspreker constateert dat in Bijlage 7 Waterschap Brabantse Delta ontbreekt als partner bij de pilot Dynamisch Waterbeheer in Noord-Brabant.	<p>De inspreker constateert terecht dat het Waterschap Brabantse Delta als partner genoemd had moeten worden. In het definitieve Brpw is bijlage 7 vervangen door een hyperlink naar een website over slim watermanagement. Hier zijn het project 'Dynamisch Waterbeheer' én alle deelnemende partners wel goed beschreven.</p> <p>Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
7	1	Inspreker geeft aan dat de zienswijze overeenkomt met de zienswijze van de Vewin. Tevens onderschrijft de inspreker de 62 concrete maatregelen die op 27 mei 2015 door de Vewin zijn aangeboden aan het Ministerie van IenM ter verbetering van de waterkwaliteit.	Dank voor uw reactie. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
8	1	Inspreker waardeert de helderheid en de opzet van het Beheer- en ontwikkelplan voor de rijkswateren.	Dank voor deze positieve reactie. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
8	2	Inspreker zou graag zien dat in de tekst 'het rekening houden met...' verder uitgewerkt wordt met concrete voorbeelden. Daarnaast wil de inspreker meegeven dat bij leegstand (tijdelijk) hergebruik een optie kan zijn boven sloop. Dit kan ook leiden tot het hergebruik van oude kunstwerken.	Rijkswaterstaat voelt zich niet alleen verantwoordelijk voor de cultuurhistorische waarden, maar is ook troost op zijn eigen verleden en draagt daar zorg voor in het dagelijks beheer. Een voorbeeld in dit kader is de uitbreiding van de Beatrixsluis in Nieuwegein. Dit voorbeeld is toegevoegd aan de tekst. Conform het Protocol Cultureel Erfgoed Rijksoverheid wil Rijkswaterstaat voor alle cultuurhistorische waardevolle objecten een (her)bestemming vinden. Sloop is alleen een optie in het uiterste geval. Dit staat ook zo in het Bprw beschreven. Dat dit ook kan leiden tot het hergebruik van oude watersystemen is toegevoegd aan de tekst Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
9	1	Inspreker is positief over aandacht voor drinkwater en ondersteunt de gewenste samenwerking met de sector, zoals in het Bprw verwoord.	Dank voor deze positieve reactie. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
9	2	Inspreker constateert dat het Bprw onvoldoende sturingskracht heeft naar andere plannen en dat dit verbeterd zou moeten worden, met name richting de waterbeheerplannen van de waterschappen. De inspreker vraagt om helder aan te geven wat de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van Rijkswaterstaat zijn.	Het Bprw is gebaseerd op de Waterwet. Het plan bevat een programma van maatregelen dat alleen de rijkswateren treft. Het Bprw legt daarbij uitsluitend vast welk beheer op de rijkswateren wordt gevoerd. De minister van IenM stelt het plan vast en Rijkswaterstaat voert het uit. Dit betekent dat alleen de minister van IenM, en namens haar Rijkswaterstaat, aanspreekbaar zijn op het uitvoeren van het Bprw en het behalen van de beoogde resultaten. De minister van IenM heeft op grond van de Waterwet niet de bevoegdheid om de beheerplannen van andere waterbeheerders aan te sturen. Deze sturing loopt via het NWP en de beleidsplannen van andere overheden. Dat neemt niet weg dat de minister van IenM en Rijkswaterstaat anderen wel kunnen aanspreken op hun inzet en inbreng als dat voor het beheer van de rijkswateren nodig is. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de gebiedsdossiers voor drinkwater. In het Bprw is per kerntaak en per gebruiksfunctie aangegeven wat de rol en taak van Rijkswaterstaat is. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
9	3	Inspreker vraagt om voor de innamepunten voor drinkwater op te nemen of de goede toestand is bereikt. Ook mist de inspreker een overzicht van de drinkwatermaatregelen voor de planperiode 2016-2021.	Tabel 12 van het Bprw geeft aan welke onttrekkingspunten niet voldoen aan de specifieke milieukwaliteitseisen die gelden voor oppervlaktewater dat gebruikt wordt voor de drinkwaterproductie. Als niet aan deze eisen is voldaan, is de goede toestand niet bereikt. In de uitvoeringsprogramma's die op grond van de gebiedsdossiers zijn opgesteld, zijn de maatregelen voor de planperiode 2016-2021 opgenomen. Deze maatregelen moeten ertoe leiden dat de goede toestand wordt bereikt. Vanwege het abstractieniveau van het Bprw is niet de volledige lijst van maatregelen overgenomen, maar zijn ze in paragraaf 4.4.2 samengevat en er is vermeld dat Rijkswaterstaat zijn deel uitvoert. In de KRW-factsheets bij het Bprw komt de beoordeling van de kwaliteit terug en zijn de maatregelen in meer detail beschreven. Rijkswaterstaat heeft daarom in de tekst een verwijzing naar de factsheets opgenomen. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
9	4	Inspreker vindt dat in het Bprw moet staan dat Rijkswaterstaat ook een verantwoordelijkheid heeft voor de kwaliteit van het oppervlaktewater relevant voor oevergrondwaterwinningen en op welke wijze de waterkwaliteit aan de KRW-eisen gaat voldoen.	Bij de oevergrondwaterwinningen betreft het onttrekking uit grondwaterlichamen. Hiervoor is niet Rijkswaterstaat, maar de betreffende provincie het bevoegd gezag. De provincie beoordeelt (mede op basis van de signaleringswaarden) of het infiltrerende oppervlaktewater geschikt is. Bij onvoldoende kwaliteit dient Rijkswaterstaat maatregelen te treffen of het probleem te agenderen bij andere overheden. Zoals in het Bprw is vermeld, monitort en rapporteert Rijkswaterstaat over de oppervlaktewaterkwaliteit op een representatief meetpunt bij de oevergrondwaterwinningen. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
9	5	Inspreker onderschrijft de actie van het Rijk om te onderzoeken welke verbeteringen nodig zijn bij de vergunningverlening en zou graag zien dat ook de mogelijkheden van debietsafhankelijke vergunningverlening worden onderzocht.	Rijkswaterstaat gaat bij de vergunningverlening voor lozingen standaard uit van de afvoer die gedurende 10% van de tijd wordt onderschreden. Bij koelwaterlozingen wordt rekening gehouden met de afvoer die slechts 2% van de tijd wordt onderschreden. Rijkswaterstaat houdt dus bij de vergunningverlening al rekening met het debiet. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
9	6	Inspreker vraagt in het Bprw op te nemen dat Rijkswaterstaat zich inzet om de resultaten van de evaluatie van de beschermingszones te verankeren in het beheer bij andere partijen (provincies, waterschappen en gemeenten).	In paragraaf 4.4.2 Drinkwater is vermeld dat het Rijk de omvang, doel en status van de beschermingszones tegen het licht gaat houden en dat Rijkswaterstaat de verbeteringen in het beheer zal verankeren. Als bevoegd gezag voor de waterkwaliteit bij het innamepunt dringt Rijkswaterstaat er bij andere partijen op aan dat zij hun verantwoordelijkheid nemen voor het beschermen van de waterkwaliteit en noodzakelijk maatregelen uitvoeren. Rijkswaterstaat treedt graag in overleg met het drinkwaterbedrijf over de wijze waarop daar momenteel invulling aan wordt gegeven. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
9	7	Inspreker verzoekt de positie van de drinkwatervoorziening als bijzondere vorm van gebruik uit de Deltabeslissing Zoetwater over te nemen in het Bprw.	In het Deltaprogramma 2015 is het nieuwe instrument 'voorzieningsniveaus' geïntroduceerd. Dit instrument moet duidelijk maken waar de grens van de overheidsverantwoordelijkheid voor zoetwater ligt en wat de restricties voor de gebruikers is in normale en droge omstandigheden. In dit kader is de drinkwatervoorziening genoemd als een bijzondere vorm van gebruik, omdat het een publieke taak is. Rijkswaterstaat heeft deze passage toegevoegd aan paragraaf 4.4.2 Drinkwater. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
10	1	De inspreker stelt voor om de 'Ophaalregeling zwerfvuil' naar de Noordzeestranden uit te breiden of tot het instellen van een 'Ophaalregeling Noordzeestranden'.	Het Rijk zet samen met maatschappelijke en bestuurlijke partners in op een breed programma van maatregelen in het kader van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) om zwerfvuil op zee te verminderen. Dit staat beschreven in Mariene Strategie deel 3, het KRM-programma van maatregelen, dat onderdeel uitmaakt van het Nationaal Waterplan 2016-2021. Dit programma omvat brongerichte maatregelen tegen zwerfvuil uit diverse sectoren waaronder scheepvaart, visserij, stranden, kunststofketen en stroomgebieden. Dit beleid komt bovenop het bestaande beleid om zwerfvuil op het land en zee tegen te gaan en een circulaire economie te bevorderen. Ook wordt veel aandacht gegeven aan educatie en bewustwording. Dit pakket gaat breder dan alleen de Noordzeestranden. In het kader van de Greendeaal schone stranden is het Ministerie van IenM (vanuit zijn deelverantwoordelijkheid) in gesprek met betrokken partijen over het schoonmaken van stranden en kan naar verwachting in 2016/17 een pilot uitgevoerd worden. Op basis hiervan bekijkt het Rijk of de ophaalregeling zwerfvuil wordt uitgebreid met de Noordzeestranden. Rijkswaterstaat heeft de tekst in paragraaf 3.3 en 5.4 van het Bprw op dit punt aangevuld. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
10	2	Inspreker is van mening dat de acties voor het opruimen van zwerfvuil onvoldoende concreet in het Bprw zijn gedefinieerd en dat de Noordzeekust hierin onvoldoende is meegenomen.	De scope van de ophaalregeling zwerfvuil is omschreven in paragraaf 3.3 Schoon en gezond water. Vanwege het abstractieniveau van het Bprw zijn de activiteiten voor het opruimen van zwerfvuil niet verder gedefinieerd, maar alleen in algemene zin vermeld. De inspreker constateert terecht dat deze maatregel in de Uitvoeringsagenda Noordzee en Kust (tabel 5.4) nog ontbreekt. Rijkswaterstaat heeft daarom de activiteit 'Pilot ophaalregeling zwerfvuil (KRM)' toegevoegd onder 'Samenwerking, kennis en innovatie (SLA/MIRT)', voor de periode 2016-2017. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
11	1	Volgens de inspreker is bij de Nederlandse uitwerking van de KRW het doel om de Europese wateren voor de recreatieve en beroepsmatige bevissing beter geschikt te maken uit het oog is verloren. Ook mist er volgens de inspreker voor dit aspect een indicator om de resultaten te monitoren.	<p>Het uitwerken van Europese regelgeving naar nationaal beleid en nationale doelen is geen onderwerp van het Bprw, maar het NWP. Binnen de uitwerking van de KRW in Nederland is vis (soortensamenstelling, aantallen) een belangrijke indicator voor de ecologische toestand. Maatregelen voor de verbetering van de waterkwaliteit, de vispasseerbaarheid en natuurvriendelijke oevers, zullen over het algemeen de visstand en daarmee ook de visserij ten goede komen (zie paragraaf 4.5.2 van het Bprw). Dit betekent dat het KRW-maatregelenpakket zich ook richt op het verbeteren van de visstand. Voor de KRW is het monitoren van visstand een vast onderdeel. Dat levert ook informatie over de (on)mogelijkheden voor visserij.</p> <p>Daarnaast draagt Rijkswaterstaat waar mogelijk bij aan het toegankelijkheid van de rijkswateren voor de visserij.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
11	2	Indiener wil dat het spuien van schoon water uit Noord-Holland en Friesland op de Waddenzee en het tegelijkertijd aanvoeren van vreemd water uit het IJsselmeer en Noordzeekanaal zo snel mogelijk stopt.	<p>Rijkswaterstaat gaat niet over het inlaten van gebiedsvreemd water in regionale watersystemen. De afweging tussen het vasthouden van water in een regionaal watersysteem en het doorspoelen ervan, maakt de regionale waterbeheerder in overleg met betrokken partijen. Dat kan Rijkswaterstaat zijn als het aangevoerde water uit de rijkswateren komt.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
11	3	Inspreker verzoekt Rijkswaterstaat bij de inrichting van de rijkswateren extra aandacht te hebben voor visstand-beschermende en visstandbevorderende maatregelen, bijvoorbeeld de aanleg van diepe putten.	<p>Rijkswaterstaat heeft bij het beheer en de inrichting van de rijkswateren op verschillende manieren aandacht voor visstandbeschermende en visstandbevorderende maatregelen. Zo zijn er bijvoorbeeld in de rijksmereen op verschillende plaatsen diepe putten gegraven. Eén van de belangrijke doelen van het KRW-maatregelenprogramma is het bevorderen van de vismigratie. Ook bij het verlenen van vergunningen voor bijvoorbeeld waterkrachtcentrales en wateronttrekkingen houdt Rijkswaterstaat rekening met de visstand en de visserij.</p> <p>Bij het KRW-maatregelenpakket voor de periode 2021-2027 wordt de suggestie voor diepe putten meegenomen.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
11	4	Inspreker constateert dat waterkrachtcentrales (WKC's) nog steeds niet visvriendelijk zijn en stelt voor om zolang de WKC's niet aangepast zijn vangst-en-overzet toe te passen.	<p>Het klopt dat de WKC's in Nederrijn en Maas nog niet volledig visvriendelijk zijn. Het gaat vooral om vis die stroomafwaarts migreert, zoals schieraal en smolts. Rijkswaterstaat ziet het als zijn verantwoordelijkheid om hiervoor, samen met de exploitant(en), tot een duurzame oplossing te komen. Samen met de exploitant(en) doet Rijkswaterstaat daarom onderzoek naar verbetering van de turbines om schade aan vis te beperken, bijvoorbeeld bij de waterkrachtcentrales van Linne en Hagstein. Een tijdelijke vangst-en-overzet past niet in deze strategie. Bovendien raken smolts beschadigd door het gebruik van fuiken.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
11	5	Inspreker stelt dat het gebruik van de huidige schroeven door de scheepvaart een belangrijke oorzaak is van vissterfte. Inspreker geeft aan dat de scheepvaart met alternatieve aandrijving experimenteert. Dit zou verder gestimuleerd moeten worden.	<p>Uit diverse onderzoeken blijkt dat niet scheepsschroeven, maar vooral waterkrachtcentrales en onttrekking van koel- en proceswater oorzaak van vissterfte zijn. Er is in het verleden geëxperimenteerd met andere voortstuwingssystemen, maar dat was vooral gericht op een beter rendement. Op dit moment zijn bij Rijkswaterstaat geen onderzoeken in die richting bekend.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
11	6	Inspreker mist in het Bprw maatregelen om de bestaande vervuiling van waterbodems aan te pakken en geeft daarbij aan dat een deel van de Nederlandse rivieren en kanalen vanwege vervuiling met dioxines en pcb's gesloten zijn voor de aalvisserij.	<p>De aanpak van verontreinigde bodems is sinds 2013 onderdeel van het KRW-maatregelenprogramma. Rijkswaterstaat heeft in de afgelopen planperiode(n) een groot aantal vervuilde locaties gesaneerd. Nu resteren een beperkt aantal locaties waarvan het onduidelijk is of de verontreinigde bodem een gezond functioneren van het watersysteem belemmert. Voor de planperiode zijn daarom vooral onderzoeksmaatregelen geformuleerd. Hierbij wordt ook gekeken naar de vervuiling met dioxines en pcb's. Op basis van dit onderzoek wordt bepaald of extra saneringen in de toekomst noodzakelijk en kosteneffectief zijn. Daarnaast borgt Rijkswaterstaat door middel van vergunningen en algemene regels voor onder andere lozingen en grondverzet dat de waterkwaliteit niet achteruitgaat.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
11	7	Inspreker stelt dat bij het monitoren van dioxines in levende organismen het beste kan worden aangesloten bij de langjarige reeks van bemonsteringen in aal.	<p>Het Ministerie van IenM laat een monitoringstrategie voor biota (levende organismen) opstellen. Dit is toegevoegd aan tekstpassage over informatievoorziening in paragraaf 3.3.3. Ook de monitoring van dioxines maakt hier deel van uit. De nieuwe monitoringstrategie sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande monitoring in organismen, zoals die in aal.</p> <p>Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
11	8	Inspreker geeft aan weinig terug te vinden van de in 2012 aangeleverde lijst met belangrijke waterbeheerkwesties.	<p>Rijkswaterstaat is bekend met het document 'Belangrijke waterbeheerkwesties' en heeft dit gebruikt bij het vaststellen van de resterende KRW-opgave na 2015. Ondanks dat het document niet expliciet genoemd is in het ontwerpBprw heeft dit wel een rol gespeeld bij de totstandkoming ervan. Uiteindelijk heeft een groot deel van de beheerkwesties, die voor het beheer van de rijkswateren relevant zijn, een plek gekregen in het Bprw. Bijvoorbeeld het uitvoeren van de maatregelen uit de (drinkwater) gebiedsdossiers, visveilige waterkrachtcentrales, realiseren van de watercondities voor Natura 2000, etc. In het definitieve Bprw is daarom wel verwezen naar het document.</p> <p>Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
12	1	<p>Inspreker verzoekt:</p> <p>In het NWP en het Bprw en Beheerplan Natura 2000 voor de Waddenzee kwik als probleem parameter te erkennen en integraal mee te nemen in de plannen.</p> <p>Een tijdpad aan te geven waarbinnen de kwikconcentraties in biota tot onder de 20 microgram/kg zijn teruggebracht. Hierbij ook aandacht te geven aan verontreiniging met andere zware metalen zoals lood en cadmium.</p> <p>Als actie op te nemen dat alle vergunningverlenende instanties met onmiddellijke ingang de minimalisatieverplichting van toepassing verklaren op alle emissies en lozingen van kwik en kwikverbindingen in het kader van nieuwe vergunningen voor emissies naar lucht en lozingen op water.</p> <p>Het bestaande monitoringprogramma met onmiddellijke ingang zodanig aan te passen dat dit ook toegesneden wordt op de toetsing aan enkele concreet door inspreker genoemde normen.</p> <p>Een plan van aanpak op te stellen met als doel dat kwikconcentraties in biota tot onder de genoemde normen wordt teruggebracht.</p>	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>Kwik overschrijdt in diverse waterlichamen de norm. In de definitieve stroomgebiedbeheerplannen, en de daarbij horende samenvatting van het maatregelprogramma, wordt nader ingegaan op het oordeel van de toestand, de bronnen en de maatregelen die worden voorzien.</i></p> <p><i>Overigens laat kwik in heel Europa normoverschrijdingen zien. Op Europees niveau (Richtlijn 2008/105/EG, gewijzigd door richtlijn 2013/39/EU) wordt erkend dat kwik een stof is die zich over lange afstand kan verplaatsen en alomtegenwoordig in het milieu voorkomt en ook nog langere tijd zal voorkomen. Hierdoor zal het op korte termijn niet mogelijk zijn om aan de milieukwaliteitsnorm te kunnen voldoen. Hiervoor zijn maatregelen op Europees (bijvoorbeeld aanscherping van Best available techniques-reference documents (BREFs)) en mondiaal niveau (bijvoorbeeld in het kader van het Minamataverdrag) nodig. Nederland zet zich hiervoor in.</i></p> <p><i>Voor alle stoffen zijn schattingen gemaakt van de belasting van het oppervlaktewater. Dat loopt via de Emissie Registratie, zoals beschreven in paragraaf 4.2 van het stroomgebiedbeheerplan. In het definitieve stroomgebiedbeheerplan worden alleen de resultaten gepresenteerd van stoffen die veelvuldig de norm overschrijden. Lood hoort daar niet bij en cadmium is alleen in enkele waterlichamen in de Maas een probleem, waar de bronnen diffuus van aard zijn.</i></p> <p><i>Kwik staat op de lijst van minimalisatieplichtige stoffen uit de Nederlandse emissierichtlijn lucht. De minimalisatieplicht houdt in dat de emissie van deze stoffen naar de lucht moet worden voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk beperkt dient te worden. Deze afweging wordt gemaakt door het bevoegd gezag. Belangrijk onderdeel hierbij is het toepassen van de zogenoemde beste beschikbare technieken (BBT). De in Europees verband afgesproken beste beschikbare technieken in het kader van de Richtlijn industriële emissies (richtlijn 2010/75/EU) worden daarbij betrokken. De beste beschikbare technieken zijn vastgelegd in zogeheten BBT-conclusies (voorheen BREFs). Deze worden regelmatig herzien.</i></p> <p><i>Ook in de vergunningverlening voor lozingen op het water wordt reeds standaard een toets op BBT uitgevoerd om zoveel mogelijk te voorkomen dat schadelijke stoffen als kwik in het water terechtkomen. In aanvulling hierop wordt een zogenoemde immisietoets uitgevoerd waarbij de effecten van de restlozing na toepassing van BBT op het ontvangende water worden beoordeeld.</i></p> <p><i>Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht moet het bevoegd gezag regelmatig bezien of de voorschriften in bestaande vergunningen nog toereikend zijn, zoals na het herzien van de BBT-conclusies of bij wijziging van normen. Bij de beoordeling van deze aanvragen wordt wederom een toets op BBT uitgevoerd en wordt de emissie beoordeeld aan de hand van de dan geldende milieukwaliteitsnormen. Vergunningen voor kwiklozingen op het oppervlaktewater worden slechts voor bepaalde tijd verleend. Na afloop van de vergunningstermijn dient een nieuwe vergunningaanvraag ingediend te worden. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat telkens de meest recente, beschikbare mogelijkheden benut worden om emissies van stoffen te beperken.</i></p> <p><i>Het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009 (Bkmw 2009) is het Nederlandse kader waarin de milieukwaliteitseisen van de Kaderrichtlijn Water zijn verankerd. De onder het OSPAR-verdrag afgesproken BAC-waarden (background assessment criteria) zijn bedoeld als hulpmiddel om monitoringdata te beoordelen en kunnen niet aangemerkt worden als milieukwaliteitsnormen.</i></p> <p><i>Waterbeheerders meten op dit moment zeer beperkt in biota, maar voornamelijk in water. Het RIVM is daarom gevraagd ook een milieukwaliteitsnorm, vergelijkbaar met de biotanorm, af te leiden voor water. Deze milieukwaliteitsnorm is in 2015 in het Bkmw 2009 vastgelegd.</i></p> <p><i>Daarnaast loopt nu een project naar een mogelijke ontwikkeling van een biotamonitoringnetwerk.</i></p> <p><i>Met bovengenoemde acties is er naast de al bestaande plannen geen extra plan voor kwik noodzakelijk.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
12	2	Inspreker vindt dat in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) geen ontwikkelruimte mag worden gegeven voor de natuurgebieden op de Waddeneilanden. De stikstofbelasting van de Oostelijke Waddenzee dient te worden verminderd.	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>De PAS combineert twee strategieën om de natuurdoelen van Natura 2000 zeker te stellen. Ten eerste door het blijvend laten dalen van de stikstofdepositie door het nemen van maatregelen aan de bron. Ten tweede door het uitvoeren van herstelmaatregelen voor stikstofgevoelige natuur. Een deel van de daling van de stikstofdepositie wordt ingezet als ontwikkelingsruimte voor nieuwe of uitbreiding van bestaande economische ontwikkelingen die stikstofemissie veroorzaken. Per saldo daalt echter de depositie. Het uitvoeren van ontwikkelingsruimte is mogelijk onder voorwaarde dat de gestelde natuurdoelen worden gehaald.</i></p> <p><i>De PAS-gebiedsanalyses geven een ecologisch oordeel over de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. De herstelmaatregelen spelen daarbij een belangrijke rol. In de ecologische beoordeling is de verwachte netto daling (op basis van een gewogen gemiddelde en rekening houdend met de autonome ontwikkelingen, het generieke beleid van het programma en het uitvoeren van ontwikkelingsruimte) een van de uitgangspunten. Voor alle gebieden is geconcludeerd dat er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel is dat de instandhoudingsdoelstellingen op termijn worden gehaald. Behoud is geborgd, dus verslechtering wordt voorkomen. ‘Verbetering van de kwaliteit’ of ‘uitbreiding van de oppervlakte’ van de habitattypen of leefgebieden kan in de gevallen waarin dit een doelstelling is in het eerste, tweede of derde tijdvak van het programma aanvangen.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
13	1	Inspreker vraagt aanpassing van kaart 1 in hoofdstuk 1, omdat de waterschapsgrens van Waterschap Zuiderzeeland onjuist is weergegeven.	<p>De inspreker constateert terecht dat de grens van het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland op kaart 1 onjuist is weergegeven. De beheergrens loopt ten onrechte midden door de Randmeren, waarvan Rijkswaterstaat de beheerder is. De kaart is hierop aangepast.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
13	2	De inspreker is van mening dat Dienst Landelijk Gebied instemming moet vragen aan Rijkswaterstaat voor het direct uitmalen van het aflatwater van de Oostvaardersplassen naar het Markermeer via het gemaal de Blocq van Kuffeler, zodat de lage afdeling van de Flevopolder niet wordt beïnvloed.	<p>In het kader van het Natura 2000-beheerplan Oostvaardersplassen hebben de terreinbeherende organisaties en de twee waterbeheerders (Rijkswaterstaat en het waterschap Zuiderzeeland) regelmatig overleg met elkaar. De terreinbeherende organisaties starten nog onderzoek naar het behandelen van het aflatwater. Het is nog onderwerp van overleg. Het Bprw kan hier niet op vooruit lopen.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
14	1	Het valt de inspreker op dat in het planMER de verruiming van de sluizen bij Kornwerderzand en het beheer en onderhoud van de waterbodems, vaargeulen en ankerplaatsen onderdeel van de referentiesituatie zijn.	<p>Om tot een goede afbakening van het planMER te komen is een zeefmethode toegepast. De referentiesituatie gaat uit van 1) het bestaand/ regulier beheer, 2) autonome ontwikkelingen en 3) initiatieven van derden. Het beheer en onderhoud van waterbodems, vaargeulen en ankerplaatsen valt onder de eerste categorie. De verruiming van de sluizen bij Kornwerderzand onder de derde categorie. Deze maatregelen zijn vervolgens niet in het MER beoordeeld, omdat het besluit hierover al eerder of in een ander kader wordt genomen.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
14	2	Inspreker vraagt de hoofdvaarwegen en overige vaarwegen in het IJsselmeer op de plankaart te voorzien van de vastgestelde CEMT-klasse aanduiding.	<p>De kaart in paragraaf 3.4 Vlot en veilig verkeer over water heeft tot doel een functioneel onderscheid te maken en het verschil aan te geven tussen de zeetoegangseuulen, de hoofdtransportassen, de hoofdvaarwegen en overige vaarwegen/vaarroutes. Deze vaarwegen hebben een uiteenlopende CEMT-classificatie. In het definitieve Bprw is een kaart met de CEMT-classificatie opgenomen.</p> <p>De deelzienswijze is voor Rijkswaterstaat aanleiding om voor de grote open wateren, waaronder het IJsselmeergebied, na te gaan of een mogelijk toekomstige heroverweging van bepaalde vaarwegen/routes en bijbehorende classificatie en onderhoudsnormering nodig en zinvol is.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
14	3	Inspreker vraagt opname in het Bprw van de Maatgevende Laagste Waterstand (MLW) voor de scheepvaart in het IJsselmeergebied en stelt voor om - 0,50 m NAP te hanteren voor het noordelijk deel.	<p>Het abstractieniveau van het Bprw leent zich niet voor het opnemen van de Maatgevende Laagste Waterstand (MLW) van het Noordelijke deel van het IJsselmeergebied of andere gebieden met openwater. In deze gebieden zijn de betreffende vaarwegklassen van de aangewezen vaarwegen en de bijbehorende streefwaarden voor het vaarwegprofiel van belang. De MLW van 0,50 m - NAP kan niet zonder meer worden gebruikt.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
14	4	Inspreker geeft aan dat met behulp van de Richtlijnen Vaarwegen 2011 per vaarweg de bodemdiepte en het bijbehorende onderhoudsprofiel kan worden bepaald en vastgelegd in het Bprw. Waarbij nog onderscheid gemaakt kan worden tussen en krap en een normaal profiel.	<p>Vanwege het abstractieniveau van het Bprw is niet per vaarweg of vaarweggedeelte de exacte profilering en/of bodemdiepte opgenomen. De afzonderlijke vaarwegprofielen van de rijksvaarwegen zijn terug te vinden in de Richtlijnen Vaarwegen 2011 en gekoppeld aan de CEMT-classificatie. In het definitieve Bprw is een kaart met de CEMT-classificatie opgenomen. Ook de legger rijkswaterstaatswerken geeft hier informatie over.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
14	5	De inspreker vraagt het groot onderhoud van de vaarroutes vanaf Makkum, Lemmer, Urk en Ketelmeer naar sluis Kornwerderzand in de maatregelentabel voor het IJsselmeergebied op te nemen.	<p>Het Bprw is niet bedoeld voor het vastleggen van activiteiten van derden in de rijkswateren. Aangezien het hier gaat om een regionaal initiatief en regionale financiering neemt Rijkswaterstaat het project niet op in de maatregelentabel voor het IJsselmeergebied. Aan de tekst is wel een passage over dit initiatief toegevoegd.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
14	6	Inspreker verzoekt om het open planproces voor het beheer van de vaargeulen in de Waddenzee te borgen in het Bprw en de ambitie op te nemen om voor het eind van de planperiode met een oplossingsrichting te komen.	<p>De minister van IenM heeft aan de Tweede Kamer toegezegd om door middel van een openplanproces te zoeken naar oplossingen voor het beheer van de vaargeulen in de Waddenzee. De minister heeft aangegeven in 2016 de Tweede Kamer te informeren over de uitkomsten van het planproces. Rijkswaterstaat heeft dit aan het Bprw toegevoegd.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
15	1	Inspreker mist de joint fact finding 2e fase uitbreiding Kleinschalig Wateraanvoerroute (KWA) in de uitvoeringsagenda en wijst er op dat ook de natuurkwaliteit geborgd moet zijn alvorens realisatie zout Volkerak-Zoommeer kan plaatsvinden.	<p>De tekst van het Bprw omvat het gehele beheergebied van Rijkswaterstaat. Dat brengt met zich mee dat de tekst en maatregelentabellen in volledigheid en detail beperkt zijn. Rijkswaterstaat draagt bij aan de joint fact finding voor de 2e fase uitbreiding van de KWA. Om die reden wordt de tekst in paragraaf 5.6 aangevuld. De activiteit valt in de maatregelentabel onder: Slim watermanagement: verzilting, Kleinschalige Water Aanvoervoorzieningen (KWA), Bernisse. Rijkswaterstaat heeft de tabeltekst daarom niet aangepast.</p> <p>De realisatie van een zout Volkerak-Zoommeer met beperkt getij heeft als doel de waterkwaliteit duurzaam te verbeteren. Door het weer zout maken verdwijnt de zoete natuur. Dit geldt voor het aquatische deel en voor het terrestrische deel rond de waterlijn tot waar de invloed van hoogwater (+0,05 m NAP) merkbaar is. Het overgrote deel van de oevers en buitendijkse gebieden ligt hoger en daar zal de huidige natuur in stand blijven. Voor de delen van de natuur die onder invloed van het zoute water komen, zullen nieuwe natuurdoelen (Natura 2000) worden geformuleerd. De water- en terreinbeheerders hebben de verplichting om de natuur, die met deze doelen wordt nagestreefd, in stand te houden.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
15	2	Inspreker geeft aan dat in paragraaf 5.6 maatregelen ontbreken ten aanzien van de visserij.	<p>Op dit moment zijn geen (duurzame) visserijmaatregelen in de Zuidwestelijke Delta voorzien. In de planperiode worden wel verschillende maatregelen getroffen om de vismigratie te bevorderen. Met name door het op een kier zetten van de Haringvlietsluizen wordt een substantiële verbetering van de (trek)visstand verwacht. Op grond van de monitoringresultaten beoordeelt Rijkswaterstaat vervolgens of nog andere maatregelen noodzakelijk zijn, zoals het realiseren van duurzame visserij. In dat laatste geval is niet Rijkswaterstaat, maar het Ministerie van EZ de initiatiefnemer van de maatregelen.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
15	3	Inspreker mist in het Bprw de benodigde Natura 2000-herstelmaatregelen en dat de financiering van deze maatregelen geborgd is. Graag ziet de inspreker deze omissie hersteld.	Rijkswaterstaat realiseert de Natura 2000-opgave voor de rijkswateren grotendeels door het uitvoeren van de geplande herstel en inrichtingsmaatregelen voor de KRW. Aanvullend zijn voor Natura 2000 een beperkt aantal mitigerende maatregelen voor het eigen beheer en onderhoud noodzakelijk. Ook deze mitigerende maatregelen zijn onderdeel van het Bprw en terug te vinden in de gebiedsuitwerking per watersysteem. Vanwege het abstractieniveau van het Bprw zijn de maatregelen alleen op hoofdlijnen beschreven. In de Natura 2000-beheerplannen komen de maatregelen, planning en mate van doelrealisatie in meer detail aan de orde. In paragraaf 4.4.1 van het Bprw is aangegeven dat het Rijk de financiering van de Natura 2000-maatregelen voor de planperiode waarborgt. De aanvullende Natura 2000-maatregelen voor de periode 2016-2021 zijn onderdeel van het Bprw en de financiering is geborgd. Rijkswaterstaat heeft de tekst op dit punt aangescherpt. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
16	1	Inspreker spreekt waardering uit voor de manier waarop hij in het voortraject van het plan betrokken is.	Dank voor deze positieve reactie. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
16	2	Inspreker stelt voor om bij de Beleidsbrief Maritieme Strategie ook aan te geven dat er een werkprogramma binnenvaart 2015-2017 is vastgesteld.	In het ontwerpBprw zelf is de Nederlandse Maritieme Strategie genoemd. Het definitieve plan bevat ook een hyperlink naar deze strategie. Het bijbehorende werkprogramma binnenvaart 2015-2017 is een niet formeel vastgesteld document en daarom niet gepubliceerd. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
16	3	Inspreker stelt voor om aan de tekst toe te voegen dat in het MIRT 2013 afspraken zijn gemaakt met regionale partijen over een vergezicht op een robuust bediend vaarwegennetwerk in Nederland.	Het robuust bediend vaarwegennetwerk is een maatwerkafpraak om met de regio's in te spelen op de ontwikkelingen en zo tot de gewenste toekomstige bediening te komen. Het is nog onduidelijk wat de uitkomsten zijn en welke invloed dit heeft op de bediening in Nederland. Het vergezicht is eind 2015 aan de Tweede Kamer aangeboden en op basis hiervan worden eventuele vervolgstappen gezet. Rijkswaterstaat heeft dit aan de tekst toegevoegd. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
16	4	Inspreker geeft aan dat de vaarwegbeheerders in het kader van verkeers- en corridormanagement een steeds belangrijker rol hebben in het aanleveren van informatie en niet alleen in het ontvangen van informatie.	Rijkswaterstaat onderschrijft dat correcte en tijdige wederzijdse informatie-uitwisseling van groot belang is voor het optimaliseren van de vervoersketen en het logistieke proces en heeft de betreffende teksten hierop aangescherpt. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
16	5	De inspreker wijst erop dat het project 'Verbreding Breeddiep' in de tekst ontbreekt.	Inmiddels is de financiering van de verbreding van het Breeddiep rond en zijn de voorbereidingen van de realisatie gestart. Rijkswaterstaat onderschrijft daarom deze deelzienswijze. De betreffende tekst in paragraaf 5.6 is aangevuld. Eveneens is de maatregelen aan Maatregelentabel 5.6 toegevoegd onder Aanleg/Groot variabel onderhoud (MIRT). Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
16	6	Inspreker pleit ten aanzien van het toetsingskader waterkwaliteit voor een systeem waarbij de gevolgen van een (economische) ontwikkeling van een gebied op de ecologische kwaliteit van een waterlichaam ook op waterlichaamniveau worden gemonitord, zonder deze direct te koppelen aan vergunningen en toestemmingen. Daarnaast vraagt de inspreker te verduidelijken dat het toetsingskader niet bedoeld is voor bijvoorbeeld een bestemmingsplanwijziging of een milieueffectrapportage (MER).	Rijkswaterstaat heeft het toetsingskader waterkwaliteit ontwikkeld als instrument ter ondersteuning bij de uitvoering van de Waterwet. Andere wettelijke verplichtingen of planfiguren (zoals MER of bestemmingsplanwijziging) hebben hun eigen toetsingskader(s), procedures of voorschriften. Het toetsingskader voor de Waterwet is specifiek ontworpen voor ingrepen met een fysiek karakter of fysieke uitstraling. Belangrijke voorwaarden zijn dat er geen verslechtering optreedt van de toestandsklasse en dat het verwachte positieve effect van al geplande of uitgevoerde KRW-maatregelen niet geschaad wordt. Als de uitkomst van het toetsingskader is dat verslechtering op kan treden of het doel niet behaald kan worden dan kan het bevoegd gezag besluiten om een beroep te doen op toepassing van artikel 4.7 van de KRW. Hierin is de uitzondering beschreven voor het toestaan van achteruitgang. De inspreker en Rijkswaterstaat zijn al in gesprek over de toepassing van het toetsingskader in de haven van Rotterdam. Rijkswaterstaat wenst dit in goede samenwerking voort te zetten. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
16	7	Inspreker vraagt ten aanzien van het toetsingskader waterkwaliteit om een nadere toelichting op het beoordelen van de sturende kenmerken van het watertype. Daarnaast vindt de inspreker de werkwijze rond cumulatief onwerkbaar, omdat alleen voor projecten die het 1 procent-criterium overschrijden een compensatieplicht geldt.	<p>Zie het antwoord op deelzienswijze 16.7.</p> <p>Aanvullend: het waterlichaam is de eenheid waarop de waterbeheerders toetsen en rapporteren. De sturende factoren zijn in algemene zin toegelicht in de tekst van het toetsingskader. Omdat de sturende factoren per waterlichaam of type kan verschillen is ervoor gekozen dit niet verder uit te werken. Als het 1 procent-criterium overschreden wordt dan dient compensatie plaats te vinden of kan artikel 4.7 van de KRW worden toegepast. Er is dan een reëel risico op achteruitgang. Cumulatie is daarbij noodzakelijk, omdat anders niet voorkomen kan worden dat meerdere kleine projecten tot een verslechtering kunnen leiden. Ook bij ingrepen die onder het 1 procent-criterium blijven, is compenseren mogelijk, maar het is dan geen verplichting.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
16	8	Inspreker signaleert dat een deel van de KRW-maatregelen om financiële redenen zijn uitgesteld tot na 2021 en dat daardoor de goede ecologische toestand rond de Rotterdamse haven later wordt bereikt. De inspreker pleit voor een versnelde uitvoering van de noodzakelijke maatregelen.	<p>Voor het Havenbedrijf Rotterdam zijn de 'Nieuwe Waterweg, Hartel-, Caland-, en Beerkanaal', de 'Nieuwe Maas en de Oude Maas (benedenstrooms Hartelkanaal)' de meest relevante waterlichamen. De reden voor het faseren van enkele KRW-maatregelen is in deze gevallen niet primair van financiële aard. Fasering is hier noodzakelijk, omdat de uitvoering gekoppeld is aan werkzaamheden door het Havenbedrijf ('de Groene Poort') of de gemeente Rotterdam. Door deze afhankelijkheid is volledige realisatie van de KRW-maatregelen voor 2021 niet mogelijk. Daarnaast wil Rijkswaterstaat eerst een pilot uitvoeren, voordat de maatregel op grote schaal wordt toegepast.</p> <p>Overigens is de ecologische toestand van de hierboven genoemde waterlichamen gedeeltelijk al goed. Rijkswaterstaat is daarom van mening dat een versnelling op dit moment dan ook niet noodzakelijk is.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
17	1	Inspreker vraagt of de Waddenvereniging bij de evaluatie van de Structuurvisie Waddenzee (voorheen PKB) betrokken kan worden. Daarnaast roept de inspreker op tot het maken van scherpe en concrete beleidsafspraken om de doelen van de Waddenzee als natuurgebied te bereiken.	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>De Waddenvereniging is via de begeleidingscommissie betrokken bij de evaluatie van de Structuurvisie Waddenzee. De rapportage van de evaluatie is eind 2015 klaar. Onder meer aan de hand van de inhoud van deze rapportage bekijkt Rijkswaterstaat in hoeverre verbetering van de doelen noodzakelijk is. De Waddenvereniging wordt ook betrokken bij dit vervolgtraject.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
17	2	Inspreker onderschrijft doel van Rijkswaterstaat om de Waddenzee als één beheerder volgens één plan te beheren.	<p>Dank voor deze steun. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
17	3	Volgens de inspreker is er voor de Waddenzee onvoldoende inzicht in de cumulatieve negatieve effecten van de verschillende vormen van gebruik en medegebruik. De inspreker deelt de zinsnede dat het met veel natuurwaarden in de Waddenzee goed gaat en dat de achteruitgang is gestopt niet.	<p>Het toetsen van de (cumulatieve) effecten van de diverse vormen van menselijke activiteiten in de Waddenzee op de volgens Natura 2000 beschermde natuurwaarden heeft plaatsgevonden in het kader van het Natura 2000-beheerplan. Dit beheerplan wordt in het najaar van 2015 ter visie gelegd. De toetsing is beschreven in de zogenoemde 'Nadere Effecten Analyse'. De Nb-wet vergunningplicht of mitigerende maatregelen staan in het Natura 2000-beheerplan beschreven. Mocht de inspreker op basis hiervan nog steeds vinden dat er te weinig inzicht is in de cumulatieve negatieve effecten, dan kan hij op het ontwerp Natura 2000-beheerplan opnieuw een zienswijze indienen.</p> <p>De perceptie dat het met een aantal (niet alle inderdaad) natuurwaarden in de Waddenzee goed gaat komt eveneens uit het Natura 2000-beheerplan. Hierin wordt vooral gefocust op die natuurwaarden die volgens het aanwijzingsbesluit Natura 2000 voor de Waddenzee een wettelijk beschermde status hebben gekregen. Met veel van die soorten en habitats gaat het de goede kant op en is de achteruitgang in omvang en kwaliteit in de meeste gevallen tot stilstand gebracht. Er zijn enkele uitzonderingen. Met name met permanent overstroomede zandbanken, slikplaten, veel kwelders en het voorkomen van bepaalde vissoorten gaat het niet zo goed.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
17	4	Inspreker waardeert de inzet van Rijkswaterstaat om het inzaaien van zeegras in de Waddenzee voort te zetten.	<p>Dank voor deze waardering. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
17	5	Inspreker vraagt om per direct aanpassing van vergunningen voor lozers en emittenten van kwik(verbindingen) door te voeren.	Zie het antwoord op deelzienswijze 12.1. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
17	6	Inspreker constateert dat verschillende data in het Bprw achterhaald zijn, onder andere ten aanzien van het Natura 2000-beheerplan. Als het ontwerpNatura 2000-beheerplan ter visie ligt zal de inspreker inhoudelijk reageren.	Rijkswaterstaat heeft niet kunnen ontdekken dat verschillende data in het Bprw ten aanzien van het Natura 2000-beheerplan achterhaald zijn. Het staat de inspreker uiteraard vrij om bij de tervisielegging van het ontwerpNatura 2000-beheerplan (najaar 2015) opnieuw een zienswijze in te dienen. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
17	7	Inspreker is blij dat er nu een Duits-Nederlands (concept) Integraal Management Plan (IMP) ligt voor de Eems-Dollard. Het IMP voorziet echter niet in de uitvoering van de maatregelen. De inspreker ziet dat als een grote tekortkoming. Inspreker dringt aan op het overgaan tot uitvoeren van maatregelen en het hiervoor vrijmaken van middelen.	Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord: <i>Het conceptIMP Eemsestuarium bevat een reeks van maatregelen die bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van het Eemsestuarium. Een daarvan is de maatregel om een samenwerkingsverband voor 'Integrated Estuarine Management Ems-Estuary' (IEMEE) op te zetten met als doel te komen tot een integraal beheer van het Eems estuarium, onder andere door de conceptuele maatregelen en de samenhang tussen maatregelen onderling om te zetten naar concrete uitvoering.</i> <i>Op 30 april 2015 is het concept-IMP voor reactie voorgelegd aan de stakeholders. Na verwerking van de reacties zullen de Nederlandse en Duitse overheden in onderling overleg aangeven op welke wijze zij invulling geven aan de implementatie van het IMP. De verdere ontwikkeling van de bilaterale multidisciplinaire samenwerking tussen Nederland en Duitsland is onderdeel van dat overleg.</i> Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
18	1	Inspreker stelt dat een duurzame aanpak van de hoogwaterveiligheid slechts bereikt kan worden door een stroomgebiedsbenadering, waarbij het riviersysteem als geheel bekeken wordt. Inspreker vraagt daarom voor de Gemeenschappelijke Maas gestructureerd overleg op te zetten, bijvoorbeeld binnen de contouren van de Vlaams-Nederlandse Bilaterale Maascommissie (VNBM).	Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord: <i>Samen blijven werken aan de veiligheid langs de Gemeenschappelijke Maas is van belang voor Nederland en Vlaanderen. Voor het uitwerken van de maatregelen die nodig zijn om nieuwe veiligheidsnormen te realiseren en de effecten die deze maatregelen voor Vlaanderen zou kunnen hebben, staan de principes uit het Maasafvoer verdrag centraal.</i> <i>Nederland zal naar aanleiding van dit verzoek, in overleg met Vlaanderen bespreken hoe een gestructureerd overleg onder de vlag van de Vlaams-Nederlandse Bilaterale Maascommissie (VNBM) ingericht en georganiseerd kan worden om de Nederlandse doelstellingen te verwezenlijken en de ongewenste impact daarvan op de Vlaamse zijde te remediëren.</i> Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
18	2	<p>Inspreker vraagt Nederland om de impact van het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer op de Schelde-Rijnverbinding en het Albertkanaal te onderzoeken en Vlaanderen in kennis te stellen van de resultaten.</p>	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>Voor de planstudie Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer (2004-2012) zijn de effecten van een weer zout Volkerak-Zoommeer op de Westerschelde, de Zeeschelde en de havendokken van Antwerpen en het Antwerps Kanaalpand onderzocht, gerapporteerd en besproken met de betrokken Vlaamse partijen. Bij het opstellen van het milieueffectrapport bij de Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer zijn deze resultaten gebruikt. Het ontwerpMER Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer is een bijlage bij het MER voor deze rijksstructuurvisie.</i></p> <p><i>Het verloop van de zoutgradiënt in het Antwerps Kanaalpand tussen de havendokken en de Kreekraksluizen zal veranderen, als gevolg van de doorwerking van zout water uit het Zoommeer via de schutsluizen en het pompgemaal van het Kreekraksluizencomplex. Het zoutgehalte van de Westerschelde en de Zeeschelde ter plaatse van de grote zeesluizen bepalen het zoutgehalte in de Antwerpse dokken. Wat aan zout water wordt gespuid of gelekt op het Antwerps Kanaalpand is bepalend voor het zoutgehalte direct ten zuiden van de Kreekraksluizen en het verloop van de zoutgradiënt richting de havendokken. In het ontwerpMER Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer staat dit verloop beschreven in paragraaf 6.3.2. Hiervoor is gebruik gemaakt van een notitie van Rijkswaterstaat, waarin het verloop van het chloridegehalte in het Antwerps Kanaalpand is weergegeven.</i></p> <p><i>De doorwerking van het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer met beperkt getij op de Schelde-Rijnverbinding en het Albertkanaal wordt bij het vervolgonderzoek tijdens de planuitwerking van de maatregelen van de Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer en betrokken.</i></p> <p><i>De Werkgroep Onderzoek en Monitoring van de Vlaams Nederlandse Schelde Commissie (VNSC) inventariseert de onderwerpen, die in de fase van planuitwerking nader onderzoek vereisen naar de impact van een zout Volkerak-Zoommeer op de Vlaamse wateren. Vlaanderen en Nederland pakken die gezamenlijk op.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
18	3	<p>Inspreker verwelkomt de initiatieven die genomen worden in het kader van de aanleg van de nieuwe sluis in het Kanaal van Gent naar Terneuzen. Hier werkt inspreker graag aan mee.</p>	<p>De deelzienswijze bevestigt de weergave in het Bprw.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
18	4	<p>Inspreker stelt vast dat langs Nederlandse zijde de normen voor N en P voor de meeste aangrenzende waterlichamen strenger worden. De inspreker is verwonderd dat de bijstelling van de Nederlandse normen voor N en P niet is besproken op de verschillende bilaterale overlegmomenten tussen Nederland en Vlaanderen.</p>	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>De normen voor nutriënten van de eerste Nederlandse stroomgebiedbeheerplannen (2009-2015) waren voor stromende wateren gebaseerd op het kwaliteits-element macrofauna (uitgezonderd grote rivieren). Na het gereedkomen van deze plannen is meer informatie beschikbaar gekomen over fyto-benthos. Zo heeft harmonisatie op Europees niveau plaatsgevonden en zijn meer meetgegevens beschikbaar gekomen. Nederland heeft vervolgens met een bureaustudie onderzocht of aanpassing van normen voor nutriënten nodig was, waarbij het fyto-benthos de aandacht heeft gekregen.</i></p> <p><i>In het hierover verschenen rapport staan nadere details. De resultaten uit de bureaustudie waren aanleiding om de nutriëntennormen voor beken en kleine rivieren aan te scherpen. In de nieuwe plannen is het oordeel nutriënten 'goed' als één van beide parameters N of P 'goed' is. Deze wijze van aggregeren is in de afgelopen planperiode onjuist uitgevoerd. Afstemming van de normenkaders dient in de toekomst beter te worden geagendeerd in het internationale stroomgebiedoverleg.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
18	5	<p>Inspreker ziet kansen en mogelijkheden voor samenwerking en kennisuitwisseling in relatie tot het vergroten van de kennis over verzilting, de morfologische ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers en het onderzoek van maatregel-effectrelaties voor het verbeteren van de waterkwaliteit.</p>	<p>Dit onderwerp heeft meer betrekking op het beleid dan op het beheer. De zienswijze is in kader van het NWP als volgt beantwoord:</p> <p><i>Nederland is graag bereid tot samenwerking en uitwisseling voor de door de inspreker als kansrijk geziene kennis en ervaring.</i></p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
19	1	<p>De inspreker vindt dat Rijkswaterstaat zijn taak om de regionale keringen op orde te brengen voor zich uitschuift en vraagt daarom de planning voor wat betreft het op orde brengen van de regionale keringen aan te passen en te starten met uitvoering van een verbeterprogramma.</p>	<p>Zie het antwoord op deelzienswijze 6.9.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
20	1	Inspreker stelt dat: 'It is important that in the area of Ems river mouth no measures or structures (for example: offshore-parks, cables, pipelines o.a.e.) appear as obstacle for shipping in river Ems.'	<p>De onderwerpen 'in the area of Ems river mouth no measures or structures (for example: offshore-parks, cables, pipelines o.a.e.) appear as obstacle for shipping in river Ems' zijn onderdeel van gesprek en afstemming in de Emscommissie en de toekomstige Westereemscommissie. Daar wordt bilateraal afgesproken hoe de schepen vlot en veilig de havens langs de Eems kunnen bereiken.</p> <p>Wat betreft de lijn in het verdrag: dit is een bevoegdheidsverdeling voor specifieke in het verdrag genoemde activiteiten. Ten aanzien van de overige activiteiten houdt Nederland de grens naar Nederlandse rechtsopvatting aan: de equidistantielijn.</p> <p>Deze deelszienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
21	1	Inspreker wil graag een tekstpassage in het Bprw over de samenwerking met Rijkswaterstaat op het gebied van natuurbeheer.	<p>Water en natuur zijn in veel gebieden zo met elkaar verweven dat het effectief en efficiënt is om uitvoering van projecten en het dagelijks beheer georganiseerd en in een vroeg stadium af te stemmen. Rijkswaterstaat en andere beheerorganisaties zoals Staatsbosbeheer sporen daarom kansen op voor synergie in het beheer en onderhoud van water en natuur. Dit gebeurt bijvoorbeeld al in het kader van de samenwerkingsagenda Wadden. Bovenstaande tekst is daarom aan paragraaf 5.3 toegevoegd.</p> <p>Deze deelszienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
22	1	De inspreker mist in het Bprw aandacht voor het ecologisch systeemherstel van het Eems-Dollard estuarium en de vertaling daarvan naar de activiteiten van Rijkswaterstaat.	<p>In het bestuurlijk overleg MIRT Noord-Nederland (najaar 2015) is besluitvorming voorzien over een mogelijk adaptief maatregelenprogramma, de financiering daarvan, de rolverdeling Rijk-regio in samenhang met bilaterale afspraken en een uitvoeringsorganisatie. Er wordt dan een afweging gemaakt of een vervolg al dan niet in de vorm van een MIRT-verkenning nodig is. Indien tijdig beschikbaar neemt Rijkswaterstaat de resultaten van de besluitvorming mee in het Bprw, maar het plan kan hier niet op vooruitlopen.</p> <p>Deze deelszienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
22	2	Inspreker mist een duidelijke beschrijving in het Bprw hoe de resultaten van het slibonderzoek vertaald zijn naar het handelen van Rijkswaterstaat en het MIRT. Dit geldt ook voor het Integraal Management Plan (IMP) Eems.	<p>In het IMP wordt vastgelegd wat nodig is voor het ecologische herstel van het estuariumkarakter van het Eems-Dollard gebied. In het deels daarop te baseren supplement Natura 2000-beheerplan voor het Nederlandse deel van de Eems-Dollard zullen de Natura 2000-maatregelen worden opgenomen. Eerst moet het Ministerie van EZ de Eems-Dollard aanwijzen als Habitatrictlijngebied en een akkoord krijgen voor het IMP. Rijkswaterstaat heeft hierover een tekstpassage aan het Bprw toegevoegd.</p> <p>Zie verder het antwoord op deelszienswijze 22.1.</p> <p>Deze deelszienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
22	3	Inspreker waardeert het opnemen van de maatregel 'uitbreiding zeegrasareaal' in het Bprw. Inspreker wil graag in de regio verder samenwerken.	<p>Dank voor deze positieve reactie. Rijkswaterstaat is uiteraard bereid tot samenwerking.</p> <p>Deze deelszienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	1	Inspreker is blij met de prominente plaats die leefbaarheid en voldoende groen hebben in de missie van Rijkswaterstaat en de expliciete ambitie die uitgesproken wordt door duurzame leefomgeving te benoemen als randvoorwaarde bij het uitvoeren van de overige kerntaken.	<p>Dank voor deze positieve reactie. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis.</p> <p>Deze deelszienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
23	2	<p>Inspreker stelt dat streven naar duurzaamheid bij het invullen van de kerntaken nergens in het Bprw 'smart' is gemaakt. Inspreker pleit ervoor dat het streven naar voldoende groen en het bijdragen aan een leefbaar Nederland concreet wordt gemaakt bij de uitvoering van kerntaken.</p>	<p>Het werken aan een 'duurzame leefomgeving' is een kerntaak van Rijkswaterstaat en daarom opgenomen in de missie. Achtergrond hiervan is enerzijds de reorganisatie van de rijksoverheid waardoor de Ministeries van VROM en Verkeer en Waterstaat zijn gefuseerd tot het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en anderzijds het feit dat Rijkswaterstaat de uitvoeringsorganisatie is van het Ministerie van IenM. Dat betekent dat IenM beleid maakt voor onder andere zowel een duurzame leefomgeving als het hoofdwatersysteem en de rijksvaarwegen. Waar het Ministerie van IenM verantwoordelijk is voor de uitvoering van dat beleid, is Rijkswaterstaat de uitvoerder.</p> <p>Bij aanleg, beheer en onderhoud van het hoofdwatersysteem en de rijksvaarwegen is duurzame leefomgeving een belangrijk uitgangspunt. Dat betekent in de praktijk van Rijkswaterstaat zowel het verduurzamen van de bedrijfsvoering als het verduurzamen van netwerken. Zo wordt duurzame leefomgeving een onderdeel van het werk voor waterveiligheid, voldoende water, schoon en gezond water, en vlot en veilig verkeer over water. Anders gezegd: als Rijkswaterstaat sluisdeuren vervangt, gebeurt dat met milieuvriendelijke materialen. Voor het peilbeheer maakt Rijkswaterstaat gebruik van pompen, maar door maximaal gebruik te maken van vrij verval wordt energie bespaard. Waar mogelijk beschouwt Rijkswaterstaat afval als grondstof. Verduurzamen is het meest kosteneffectief als het vanaf het ontwerp van een object is meegenomen. Waar mogelijk moeten nieuwe kunstwerken energieneutraal zijn.</p> <p>Om te sturen op een duurzame leefomgeving als uitgangspunt voor het werk aan de rijkswateren en de rijksvaarwegen maken het Ministerie van IenM en Rijkswaterstaat - te beginnen voor de periode 2017-2020 - afspraken over energiebesparing, de uitstoot van CO₂ en duurzaam aanbesteden. Daarnaast ontwikkelt Rijkswaterstaat een monitoringsmethodiek voor duurzame leefomgeving die moet leiden tot een integraal 'duurzaamheidsverslag'. Dat verslag rapporteert over de impact van beheer en onderhoud op de leefomgeving en de voortgang van het verduurzamen.</p> <p>Duurzame leefomgeving omvat meer dan alleen energieverbruik, CO₂-uitstoot en milieuvriendelijke materialen. Voor deze planperiode richt Rijkswaterstaat zich op zes gebieden: duurzame bereikbaarheid, duurzaam waterbeheer, duurzame gebiedsontwikkeling, energie en klimaat, circulaire economie en gezondheid. Daarnaast is ook de vernieuwing van het MIRT een impuls voor het verduurzamen van het werk van Rijkswaterstaat. Deze vernieuwing speelt in op een aantal veranderingen bij zowel de overheid als de samenleving. Opgaven worden complexer en raken de belangen van steeds meer partijen. Ook verandert de rol van de rijksoverheid. Door decentralisatie gaat het Rijk meer samenwerken met (regionale) partners en ruimte bieden aan maatschappelijke initiatieven (meekoppelen). Ook verschuift de focus van nieuwe ontwikkelingen naar intelligente oplossingen voor het bestaande.</p> <p>Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
23	3	<p>Inspreker stelt dat de grenzen aan opdracht van Rijkswaterstaat en het daarvoor beschikbaar gestelde budget geen reden mogen zijn om de ambities in het Bprw te begrenzen. Inspreker heeft de indruk dat Rijkswaterstaat daardoor niet volledig aan de doelen van de Waterwet en andere relevante wetgeving tegemoet komt.</p>	<p>Het NWP bevat de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en is daarmee kaderstellend voor het waterbeheer in Nederland. Het Bprw geeft voor de rijkswateren uitvoering aan het NWP. Het beheerplan beschrijft het beheer van de rijkswateren voor een periode van zes jaar en bevat in hoofdzaak een programma van maatregelen waarbij Rijkswaterstaat (namens de minister van IenM) verantwoordelijk is voor de uitvoering. Daarmee legt Rijkswaterstaat 'aan de voorkant' verantwoording af voor zijn taakvervulling in de komende jaren: het Bprw geeft aan wat partners en gebruikers van de organisatie mogen verwachten.</p> <p>Een voorwaarde bij het maken van keuzes en stellen van prioriteiten bij het opstellen van het beheerplan is het voldoen aan de wettelijke voorwaarden. De wetgeving biedt over het algemeen ruimte om de wettelijke doelen gefaseerd te bereiken. Het maatregelenpakket in het Bprw heeft niet als resultaat dat aan het eind van de planperiode aan alle in de wet vastgelegde doelen wordt voldaan. Als nog niet aan de doelen wordt voldaan valt dat binnen de ruimte die de wet daarvoor biedt. Het gefaseerd toewerken naar de KRW-doelen in 2027 is daarvan een voorbeeld.</p> <p>Daarnaast brengen beheer en onderhoud van de Rijkswateren ook altijd terugkerende activiteiten met zich mee. Die worden ingezet om beleidsdoelen te realiseren, maar zijn uiteraard ook onderhevig aan budgettaire beperkingen.</p> <p>De redenen voor deze gefaseerde aanpak zijn deels budgettaire van karakter. Daarnaast spelen ook technische, procedurele en organisatorische aspecten een rol. De spreiding in de tijd biedt ook de mogelijkheid om haalbare, innovatieve en kosteneffectieve oplossingen optimaal te kunnen toepassen. Maar ook als er een onbeperkt budget beschikbaar zou zijn, kunnen bepaalde einddoelen niet altijd sneller worden bereikt. Bijvoorbeeld omdat effecten van ingrepen/maatregelen pas na jaren merkbaar zijn. De vraag of aanvullende maatregelen wel of niet noodzakelijk zijn kan daarom nu nog niet beantwoord worden.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	4	<p>Inspreker zou graag zien dat het definitieve Bprw op een meer ontvankelijke wijze op meekoppelen en ruimtelijke kwaliteit ingaat. Daarbij hoort een jaarlijkse terugmelding over de mate waarin andere doelen zijn mee gekoppeld met het uitvoeren van de kerntaken.</p>	<p>Rijkswaterstaat is een agentschap van het Ministerie van IenM met een naar inhoud en budget begrensde opdracht. Vandaar de 'ja, mits...-benadering'. Omdat de rol en verantwoordelijkheid voor ruimtelijke kwaliteit beperkt is, staat het zoeken naar haalbare meekoppelkansen centraal. De regionale organisatieonderdelen van Rijkswaterstaat vervullen daarbij met het omgevingsmanagement een sleutelrol.</p> <p>In opdrachten voor aanleg, beheer en onderhoud komt duurzaamheid steeds explicieter naar voren als een van de uitgangspunten. De vernieuwing en verduurzaming van het MIRT vervult hier een belangrijke rol in. Via de MIRT-spelregels krijgt dit in de toekomst zijn doorwerking in de projecten van Rijkswaterstaat. De Omgevingswijzer is hierbij een belangrijk hulpmiddel. De Omgevingswijzer kan helpen om met een brede blik opgaven en oplossingen te benaderen, gezamenlijk actief te zoeken naar meekoppelkansen, en invulling te geven aan duurzaamheid.</p> <p>Rijkswaterstaat verschaft via de bestaande voortgangsrapportages van programma's en projecten onder andere inzicht in het realiseren van meekoppelkansen en duurzaamheid. Bijvoorbeeld van het MIRT, Deltaprogramma, Ruimte voor de Rivier, Hoogwaterbeschermingsprogramma, etc. Om deze werkwijze te illustreren zijn in het Bprw enkele voorbeelden toegevoegd.</p> <p>Zie ook het antwoord op deelzienswijze 23.2.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
23	5	<p>Inspreker vindt dat de doelen voor natuur, schelpdierwater, drinkwater en zwemwater in het Bprw integraal onderdeel moeten vormen van de kerntaken en niet als gebruiksfuncties met een lagere prioriteit.</p>	<p>De rol en taak van Rijkswaterstaat voor gebruiksfuncties is het zorgen voor de juiste randvoorwaarden, zoals: een goede waterkwaliteit of veilig verkeer over het water. Alleen waar de wetgeving, het beleid, of de lokale verkeersveiligheid dat vereist, heeft Rijkswaterstaat opdracht en budget voor aanvullende werk voor natuur, zwemwater, waterrecreatie, enzovoorts. Rijkswaterstaat heeft geen opdracht - en geen budget - om de potentie van de rijkswateren voor de gebruiksfuncties beter te benutten. Dat is aan andere overheden en marktpartijen.</p> <p>De aanvullende beheertaken voor natuur, schelpdierwater, drinkwater en zwemwater zijn integraal onderdeel van de kerntaken. Zo werkt Rijkswaterstaat via de kerntaak schoon en gezond water (conform de KRW) ook aan de doelen voor natuur, drinkwater, zwemwater en schelpdierwater. Uitgangspunt is om te voldoen aan de wettelijke eisen, voor zover deze verband houden met het waterbeheer. De gebruiksfuncties hebben in dit opzicht dus geen lagere prioriteit dan de kerntaken. Dit is in het definitieve Bprw nader toegelicht.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	6	<p>Inspreker stelt dat de redeneerlijn Natura 2000 op het punt over strijdigheid tussen de (statische) instandhoudingsdoelen en de dynamische systemen en dat de natuurlijke dynamiek leidend is, niet overeenkomt met het EU-beleid en daarom geschrapt moet worden.</p>	<p>De rijkswateren en als onderdeel daarvan de natuur zijn niet statisch, maar worden gekenmerkt door een continu dynamisch proces. Afhankelijk van allerlei factoren kunnen bepaalde soorten het ene jaar hier en het andere jaar elders verblijven. Daarnaast geldt voor een aantal rijkswateren dat ze hydromorfologisch nog sterk in ontwikkeling zijn als gevolg van grootschalige ingrepen in het verleden. Bekend voorbeeld is de zandhonger in de Oosterschelde.</p> <p>Dit kan op gespannen voet staan met de instandhoudingsdoelstellingen, omdat deze na vaststelling moeilijk meer aangepast kunnen worden op de natuurlijke ontwikkelingen die zich voordoen in een gebied. Daar biedt ook de aangehaalde guidance geen handvaten voor. Rijkswaterstaat hanteert daarom 'natuurlijke dynamiek' als uitgangspunt voor het uitwerken van Natura 2000-doelen, voor zover dit past binnen de kaders van het EU-beleid.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	7	<p>Inspreker wil weten hoe het in het Nationaal Waterplan benadrukte kwartet 'inpassen - meekoppelen - integrale aanpak - slimme combinaties' doorwerkt in het Bprw en hoe dit wordt geoperationaliseerd bij het vormgeven van projecten en maatregelen.</p>	<p>Deze deelzienswijze is ook ingediend op het NWP. Daar is bij de beantwoording aangegeven dat het bij 'inpassen - meekoppelen - integrale aanpak - slimme combinaties' om maatwerk gaat en een algemene aanpak moeilijk te geven is. Dit geldt onverkort ook voor de manier waarop Rijkswaterstaat in projecten en bij het voorbereiden/uitvoeren van maatregelen hiernaar kijkt.</p> <p>Paragraaf 1.2 van het Bprw geeft aan hoe Rijkswaterstaat bij de uitvoering van de beheertaken het zoeken naar slimme combinaties benadert. Hier geldt nadrukkelijk dat er bij gebiedsontwikkeling altijd sprake is van maatwerk. Dat betekent dat bij een specifieke afweging op een specifieke locatie verschillende prioriteiten gesteld kunnen worden. Ook de inzet van Rijkswaterstaat verschilt per situatie.</p> <p>Bij de visie van Rijkswaterstaat op de gebruiksfuncties, waarvoor de rol en verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat beperkt is, staat het zoeken naar haalbare meekoppelkansen centraal. De regionale organisatieonderdelen van Rijkswaterstaat vervullen daarbij met het omgevingsmanagement een sleutelrol. In de praktijk gaat het vooral om een basishouding: de 'ja, mits... -benadering' en minder om een rigide uitgeschreven uitvoeringsstrategie. Gezien het belang dat Rijkswaterstaat aan meekoppelen toekent is dit op diverse plaatsen in het Bprw aan de orde gesteld.</p> <p>Om bewust naar meekoppelkansen te kijken heeft Rijkswaterstaat het instrument van de Omgevingswijzer ontwikkeld (zie paragraaf 2.2). De Omgevingswijzer kan helpen om met een brede blik opgaven en oplossingen te benaderen, gezamenlijk actief te zoeken naar meekoppelkansen, en invulling te geven aan duurzaamheid. Op basis hiervan bekijkt Rijkswaterstaat wat zijn inzet is: meedenken, meekoppelen of meewerken.</p> <p>Om deze werkwijze te illustreren en ter inspiratie zijn in het definitieve Bprw enkele voorbeelden van 'meekoppelen in de praktijk' toegevoegd.</p> <p>Zie ook het antwoord op deelzienswijze 23.2.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
23	8	<p>Inspreker is het niet eens met de redeneerlijn voor het samenstellen van het KRW-maatregelenpakket. Zo vindt de inspreker het onjuist dat het sterk veranderde karakter van de rijkswateren niet ter discussie staat. Ook het uitgangspunt dat de beschikbare financiële middelen sturend zijn is volgens de inspreker onlogisch en niet in overeenstemming met de uitgangspunten van de KRW. De omvang van de opgave dient de omvang van de inspanning te bepalen. Daarnaast vraagt de inspreker om met name voor de rivieren te bezien hoe verder gewerkt kan worden aan het herstel van het natuurlijke en levende karakter van deze wateren.</p>	<p>Rijkswaterstaat geeft uitvoering aan de KRW binnen de daarvoor geldende wettelijke en bestuurlijke kaders. Om maximale transparantie te bieden in de gemaakte afwegingen bij het samenstellen van het maatregelenprogramma is de hierbij door Rijkswaterstaat gevolgde redeneerlijn in het Bprw opgenomen.</p> <p>Volgens deze redeneerlijn staat het - vanuit de KRW - heroverwegen van grootschalige ingrepen voor waterveiligheid, scheepvaart en zoetwatervoorziening niet ter discussie. De KRW biedt de mogelijkheid om bij het vaststellen van de ecologische doelen rekening te houden met ingrepen uit het verleden. Dit is per waterlichaam in de KRW-factsheets verantwoord. Het feit dat nagenoeg alle rijkswateren de status sterk veranderd hebben doet niets af aan het streven van Rijkswaterstaat om zoveel mogelijk de goede ecologische toestand (of een goed ecologisch potentieel) te realiseren. Dit geldt ook voor het rivierengebied, waar de planperiode (opnieuw) het grootste pakket aan maatregelen wordt uitgevoerd.</p> <p>De omvang van de KRW-opgave is bepaald door het verschil tussen de huidige toestand en de doelen. De beschikbare financiële middelen zijn alleen sturend voor de mate en het tempo waarin Rijkswaterstaat de opgave kan realiseren. Net zo goed als dat technische, procedurele en organisatorische aspecten dat zijn. Op dit moment is er in principe voldoende budget voor het uitvoeren van alle noodzakelijke maatregelen om de (biologische) KRW-doelen in 2027 te halen.</p> <p>Om interpretatieverschillen in de toekomst te voorkomen is de redeneerlijn met betrekking tot bovenstaande punten aangescherpt.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	9	<p>Inspreker constateert dat door het gebruik van een standaard onderbouwing in de KRW factsheets voor het uitstellen van KRW-maatregelen tot na 2021, de juistheid van de onderbouwing voor de afzonderlijke waterlichamen niet valt te beoordelen. De inspreker betwijfelt daarom of in alle gevallen sprake is van geldige redenen volgens de KRW.</p>	<p>Het resterende KRW-maatregelenprogramma is te omvangrijk en complex om in zijn geheel in de planperiode 2016-2021 te kunnen uitvoeren. Rijkswaterstaat maakt daarom gebruik van de mogelijkheden die de KRW biedt om te faseren. Belangrijke voorwaarden hierbij zijn dat de toestand van het waterlichaam door de fasering niet verder mag verslechteren en dat de doelen uiterlijk in 2027 gerealiseerd zijn. Rijkswaterstaat heeft de gemaakte afwegingen van opgaven en maatregelen op landelijke schaal uitgevoerd, zodat de meest (kosten)effectieve maatregelen zoveel mogelijk voor 2021 worden getroffen. De verantwoording hierover is opgenomen in de KRW-factsheets bij het Bprw. Als gevolg van de landelijke prioriteitstelling is de motivering voor alle waterlichamen, doelen en maatregelen op hoofdlijnen gelijk.</p> <p>Rijkswaterstaat gaat naar aanleiding van deze deelzienswijze na of de motivering voor de fasering voldoet aan de eisen vanuit de KRW. Waar nodig scherpt Rijkswaterstaat de motiveringsgrond aan.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	10	<p>Inspreker constateert dat in Nederland op voorhand de KRW-maatregelen om budgettaire redenen gelijkmatig verdeeld zijn over de periode 2010-2027. Volgens het Planbureau voor de Leefomgeving wordt met het voorgestelde maatregelenprogramma in 2021 nog maar 26 procent van de gestelde doelen behaald. De inspreker vraagt om een intensivering van het maatregelenpakket 2016-2021, zodat volledig doelbereik in 2027 nog realistisch is.</p>	<p>De veronderstelling dat de KRW-maatregelen om budgettaire redenen gelijkmatig verdeeld zijn over de planperioden tot 2027 is onjuist. Rijkswaterstaat streeft ernaar het gehele maatregelenprogramma zo snel als mogelijk te realiseren, maar haalbaarheid is daarbij een belangrijk uitgangspunt. Dit betekent dat het maatregelenpakket ook technisch, procedureel en organisatorisch uitvoerbaar moet zijn binnen de planperiode. Op grond van de KRW geldt immers een resultaatverplichting voor het tijdig uitvoeren van de maatregelen in de planperiode. Daarnaast biedt deze fasering de mogelijkheid om innovatieve en kosteneffectieve oplossingen optimaal te kunnen toepassen en meer kennis op te doen over (ecologische) maatregel-effectrelaties.</p> <p>In 2021 is het merendeel van het KRW-maatregelenprogramma voor de rijkswateren uitgevoerd. Naar verwachting is de gekozen fasering daarom niet van invloed op het doelbereik in 2027. Een verdere intensivering lijkt niet noodzakelijk.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
23	11	Inspreker merkt op dat het Bprw niet refereert naar de Natuurambitie Grote Wateren (NAGW), terwijl de minister van lenM in een kamerbrief aangeeft dat het ministerie hieraan heeft meegewerkt. Het lijkt de inspreker dan ook logisch om de NAGW op te nemen als richtpunt voor de inrichting van de rijkswateren.	<p>Het Bprw is opgesteld binnen de kaders van Europese richtlijnen, nationale wetgeving en nationaal beleid. Belangrijk uitgangspunt voor het Bprw is het NWP, dat de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid bevat. In het NWP is ook de Rijksnatuurvisie van het Ministerie van EZ als beleidskader voor de rijkswateren verankerd.</p> <p>De NAGW is geen beleidskader, maar een inspiratiedocument en richt zich op de verre toekomst (2050). Op korte termijn zijn er al kansen om de eerste stappen te zetten. Het kabinet introduceert in de Rijksnatuurvisie de begrippen 'natuurcombinaties rijkswateren' en 'natuurinclusief bouwen', waarbij natuurdoelstellingen worden meegenomen bij de uitvoering van projecten. Het Rijk wil hier zelf het goede voorbeeld in geven. Rijkswaterstaat zet zich daarom bij de uitvoering van zijn kerntaken in om meekoppelkansen voor natuur te signaleren. De NAGW biedt daartoe handvatten. Daarbij zijn de bestaande opdrachten, budgetten en doorlooptijden leidend.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	12	Inspreker pleit ervoor dat de uitkomsten van het MIRT-onderzoek Eems-Dollard estuarium in het Bprw opgenomen worden. Daarnaast dringt de inspreker aan op het instellen van een Duits-Nederlands projectorganisatie voor de uitvoering van het IMP Eems.	<p>Zie het antwoord op deelzienswijze 22.2.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	13	Inspreker verzoekt de maatregelen voor zeegras en mosselbanken in de Waddenzee en Eems-Dollard op te schalen. Daarnaast mist de inspreker voortzetting van de maatregelen voor het herstel van droogvallende mosselbanken en de aanpak van zware metalen.	<p>Het herstel van zeegras speelt vooral in de Waddenzee. Rijkswaterstaat zet deze maatregelen na 2015 voort en schaal ze op. Onderzoek in de Eems-Dollard heeft niet kunnen aantonen waarom het zeegras van de Hond-Paap is verdwenen. Er zijn daarom op dit moment geen maatregelen in het Bprw opgenomen om het zeegras in de Eems-Dollard te herstellen.</p> <p>De Waddenzee voldoet op dit moment aan de KRW-doelstelling voor macrofauna (zie de betreffende KRW-factsheet) en daarom ziet Rijkswaterstaat voor de periode na 2015 geen noodzaak meer voor het herstellen van droogvallende mosselbanken.</p> <p>Zie voor de aanpak van zware metalen het antwoord op deelzienswijze 17.5.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	14	Inspreker dringt erop aan om bij de uitvoering van de KRW-maatregel Nevengeul IJsselpoort de uitkomsten mee te nemen van lopende verkenningen in het kader van het MIRT-onderzoek IJsselpoort.	<p>De planvorming en realisatie van KRW-(neven)geulen doorlopen de afzonderlijk MIRT-fases van Verkenning, Planuitwerking en Realisatie. De planuitwerking om te komen tot een maakbaar en vergunbaar ontwerp start in 2016. Rijkswaterstaat zal dit afstemmen op de resultaten van het MIRT-onderzoek IJsselpoort. De inspreker wordt betrokken bij de planuitwerking en realisatie van de KRW (neven)geulen.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
23	15	<p>Inspreker vraagt Rijkswaterstaat zo terughoudend mogelijk te zijn met het actief vegetatiebeheer in de uiterwaarden en waar mogelijk de waterstandverlaging te realiseren door middel van rivierverruiming. De inspreker ziet hiervoor concrete mogelijkheden in het MIRT-onderzoek IJsselpoort.</p>	<p>De constructieve samenwerking die is gezocht en gevonden tussen Rijkswaterstaat en terreinbeheerders bij het programma Stroomlijn wordt ook in de planperiode voortgezet. De afweging rond toekomstige ingrepen in het rivierengebied, zoals ruimtelijke maatregelen en dijkversterkingen, vindt plaats binnen de contouren van het Deltaprogramma.</p> <p>Het programma Stroomlijn levert een bijdrage aan de hoogwaterbescherming op korte termijn. Samen met programma's als Ruimte voor de Rivier, Maaswerken en het Hoogwaterbeschermingsprogramma zorgt het programma Stroomlijn ervoor dat het rivierengebied eind 2017 voldoet aan de normen voor hoogwaterveiligheid. Zonder Stroomlijn wordt de vereiste waterstandsaling niet gehaald.</p> <p>Ook het gebied IJsselpoort valt onder de opgave van Stroomlijn. Een alternatieve invulling van die opgave is in principe mogelijk, als deze past binnen de gestelde randvoorwaarden (zoals doorlooptijd, financiën en wettelijke eisen). Hierover vinden gesprekken plaats. Beoordeling vindt plaats binnen het programma Stroomlijn. Vanwege het abstractieniveau van het Bprw wordt hier in de tekst niet dieper op ingegaan.</p> <p>In het programma Stroomlijn wordt als adagium 'stroombaan glad, tenzij' gehanteerd. Die tenzij houdt in dat vanuit natuurwetgeving beschermde vegetatie blijft staan, en dat rekening gehouden wordt met landschappelijke en cultuurhistorische belangen. Na deze beperkte inhaalslag geldt het 'stand still-beginsel'. Dat betekent dat de ontstane situatie uitgangspunt wordt voor het regulier beheer en onderhoud.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	16	<p>Volgens de inspreker is het niet mogelijk om voor 2021 te besluiten over eventuele opschaling van de pilot langsdammen, omdat er dan nog geen betrouwbare uitkomsten zijn uit het onderzoek naar de rivierkundige en ecologische effecten.</p>	<p>Het gaat hier om een pilot in de Waal nabij Tiel, waar in 2015 langsdammen zijn aangelegd. Na oplevering gaat een 3-jarig monitoring-programma van start naar de eigenschappen en de effecten van de langsdammen. Na afloop van het monitoringsprogramma bekijkt Rijkswaterstaat of er in de toekomst nog meer langsdammen worden gerealiseerd. Een onderzoek naar mogelijk geschikte locaties voor een eventuele opschaling staat in onze uitvoeringsagenda gepland voor 2021. Besluitvorming over de uitvoering zal daarna plaatsvinden in kader van het MIRT.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	17	<p>Inspreker ziet graag bevestigd in het Bprw en het NWP dat ook de variant Heerewaarden wordt onderzocht voor de Deltaprogramma-maatregel wateraanvoer van de Waal naar de Maas.</p>	<p>In het Bprw wordt het onderzoek naar de wateraanvoer van de Waal naar de Maas genoemd. Deze studie is in 2015 gestart. Hierbij worden verschillende varianten onderzocht. Het gaat om de varianten op de aanvoer ter hoogte van Heerewaarden, het Maas-Waalkanaal en St. Andries. Deze varianten zijn aan de betreffende tekst in het Bprw toegevoegd.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
23	18	<p>Inspreker pleit ervoor dat het nieuwe peilbesluit en de uitvoeringsprotocollen bijdragen aan het verbeteren van hydrologische condities voor de natuur in het IJsselmeergebied. Hierbij is monitoring van de effecten en een onderzoek met veldproeven gewenst. Daarnaast vraagt de inspreker aandacht voor een ecologisch oeverontwikkelingsplan en een meekoppelplan.</p>	<p>Met een nieuw peilbesluit voor het IJsselmeergebied verankert Rijkswaterstaat het zogenoemde 'flexibel peilbeheer' voor de zomerperiode. Het flexibel peilbeheer heeft naar verwachting gunstige effecten op de natuur, onder andere voor de vegetatie (riet), paaiende vissen en foeragerende vogels. Dit komt door een hoger waterpeil in het vroege voorjaar en het uitzakken aan het eind van de zomer. Monitoring en evaluatie van het flexibel peilbeheer maken onderdeel uit van de pilotfase na vaststelling van het peilbesluit.</p> <p>Het Rijk wil samen met de regionale overheden, het bedrijfsleven en kennisinstanties vanuit een gezamenlijk ontwikkelperspectief voor het IJsselmeergebied verdere stappen zetten. Een samenhangend pakket maatregelen moet het watersysteem robuuster maken, met een goede balans tussen de gebruiksfuncties. Hierbij wordt intensief gezocht naar mogelijkheden voor synergie tussen natuurontwikkeling, waterveiligheidsopgaven en zoetwatermaatregelen. Meekoppelen en oeverontwikkeling zijn hier onderdeel van.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
24	1	<p>Inspreker spreekt waardering uit voor de wijze waarop Rijkswaterstaat de participatie bij het tot stand komen van Bprw heeft ingevuld.</p>	<p>Dank voor deze waardering. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
24	2	Inspreker gaat er vanuit dat via het Barro ruimte in het IJsselmeergebied kan worden aangewend voor de buitendijkse haven nabij Urk en vraagt hiervoor aandacht in het Bprw.	Rijkswaterstaat is op de hoogte van het initiatief van de provincie Flevoland en de gemeenten Urk, Noordoostpolder en Dronten, om de mogelijkheden voor een buitendijkse Maritieme Servicehaven bij Urk en Noordoostpolder te verkennen. Het Bprw heeft voor de ruimtelijke aspecten niet de status van een structuurvisie en speelt daarom geen rol in het mogelijk maken van deze havenontwikkelingen via het Barro. Voor verdere beantwoording wordt verwezen naar de Nota van antwoord bij het NWP. Daarin staat: 'Het Barro staat niet in de weg dat aangrenzende gemeenten hun ontwikkelruimte combineren, mits nieuw te ontwikkelen bebouwing aansluit op bestaande bebouwing in minimaal één van die gemeenten.' Zie verder het antwoord op deelzienswijze 2.17 in de Nota van antwoord bij het NWP. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	1	Inspreker merkt op dat in de samenvatting, alleen gesproken wordt over goederenvervoer en vraagt het vervoer van mensen hier aan toe te voegen. Daarnaast vraagt de inspreker om in relatie tot de concurrentiekracht ook de recreatievaart te noemen.	Inspreker merkt terecht op dat er meer over water wordt vervoerd dan alleen goederen. Rijkswaterstaat heeft de tekst hierop aangepast. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	2	Inspreker merkt op dat in de samenvatting 'duurzame leefomgeving' als een van de kerntaken wordt geïntroduceerd, maar vervolgens niet op een vergelijkbare wijze besproken wordt. Hierdoor is het onduidelijk hoe Rijkswaterstaat tegen deze kerntaak aankijkt.	Zie het antwoord op deelzienswijze 23.2. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	3	Inspreker is van mening dat de hiërarchie tussen kerntaken en gebruiksfuncties tegenstrijdig is en niet in lijn met de Omgevingswet. Inspreker vindt dat hiërarchie niet instrumenteel moet worden toegepast, maar dat in alle gevallen maatwerk en evenwichtige afweging gewenst is.	Rijkswaterstaat is een agentschap met een naar inhoud en budget begrensde opdracht. Het onderscheid tussen kerntaken en gebruiksfuncties vindt zijn oorsprong in de wet (met name de Waterwet) en beleidsstukken (zoals het NWP of de SVIR). Keuzes en uitgangspunten hiervoor zijn geen onderwerp voor het Bprw. Dit is in het definitieve Bprw nader toegelicht. De rol en taak van Rijkswaterstaat voor gebruiksfuncties is het zorgen voor de juiste randvoorwaarden, zoals: schoon en gezond water, of vlot en veilig verkeer over het water. Alleen waar wet- en regelgeving dat vereist, of de veiligheid dat vraagt, heeft Rijkswaterstaat opdracht en budget voor aanvullend werk voor de gebruiksfuncties. Voor het overige heeft Rijkswaterstaat geen opdracht - en geen budget - om de potentie van de rijkswateren voor gebruiksfuncties beter te benutten. Dat is aan andere overheden en marktpartijen. Waar mogelijk koppelt Rijkswaterstaat het beter benutten van deze potentie mee met zijn eigen werk voor aanleg, beheer en onderhoud. De ambitie 'meekoppelen' biedt ruimte om samen met andere overheden en marktpartijen kansen te zoeken. Is dat het geval, dan brengen partijen hun doelen en middelen in een gezamenlijk project. Voor meekoppelen is geen blauwdruk op te stellen. Er is altijd sprake van maatwerk en een gebiedsgerichte afweging. Voorwaarde is wel dat 'meekoppelen' geen negatieve effecten heeft op de kerntaken en andere gebruiksfuncties en niet mag leiden tot overschrijding van middelen en termijnen voor aanleg, beheer en onderhoud. Ter illustratie en inspiratie zijn daarom in het beheerplan een aantal voorbeelden opgenomen van meekoppelen in de praktijk, zoals de aanleg van een recreatiezone langs het nieuwe Maximakanaal. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	4	Inspreker vraagt een nadere toelichting op de zinsnede 'wegwerken van achterstallig onderhoud door versobering en efficiency' uit de samenvatting, want die lijkt tegenstrijdig.	Het resterende deel van het eerder geconstateerde achterstallig onderhoud wordt in de eerste jaren van de planperiode weggewerkt. Het reguliere onderhoud wordt in de planperiode zo efficiënt mogelijk en meer risicogestuurd uitgevoerd. De opgave daarbij is om de functionaliteit en de beschikbaarheid van de vaarwegen te waarborgen. Rijkswaterstaat heeft de tekst hierop aangepast. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	5	De inspreker vraagt ook de maatschappelijke partijen toe te voegen aan de partijen die in de samenvatting genoemd zijn met betrekking tot co-creatie.	Inspreker merkt terecht op dat bij het ontwikkelen en testen van innovaties ook vaak gebruikers en maatschappelijke partijen betrokken zijn. Rijkswaterstaat heeft de teksten hierop aangepast. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
25	6	Inspreker vindt het niet duidelijk wat in hoofdstuk 1 bedoeld wordt met duurzame leefomgeving.	Zie het antwoord op deelzienswijze 23.2. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	7	Inspreker stelt voor bij de eerste bullet in hoofdstuk 1 dezelfde formulering als in de samenvatting te gebruiken.	De door de inspreker gedane suggestie is overgenomen. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	8	Inspreker verwijst voor hoofdstuk 1 naar eerdere reacties op onduidelijkheden in verhouding van de kerntaak duurzame leefomgeving en de andere kerntaken. In het verlengde hiervan vraagt de inspreker zich tevens af hoe gebruiksfuncties die mede invulling geven aan de kerntaak duurzame leefomgeving tegelijk ondergeschikt zijn aan de kerntaken.	Zie het antwoord op deelzienswijze 23.2. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	9	Inspreker vraagt zich (naar aanleiding van paragraaf 1.2) af of er geen middelen beschikbaar moeten zijn voor extra beheerinspanningen voor overige gebruiksfuncties in het geval die bijdragen aan de kerntaak duurzame leefomgeving.	Rijkswaterstaat is voor een aantal gebruiksfuncties met expliciete taken belast. De daarvoor benodigde middelen zijn daarbij ook beschikbaar gesteld. Het feit dat een gebruiksfunctie bijdraagt aan de duurzame leefomgeving is niet automatisch reden om Rijkswaterstaat met de bijbehorende taak te belasten. Dat is in veel gevallen ook niet voor de hand liggend, omdat het bijvoorbeeld meer op het terrein van andere overheden of marktpartijen ligt. Of er middelen voor uitvoering door Rijkswaterstaat beschikbaar komen én of dat via het Ministerie van IenM loopt is sterk afhankelijk van de concrete gebruiksfunctie en het aspect waarover het gaat. Hoe dit wordt opgepakt is een politieke keuze en geen onderwerp van het Bprw. Zie ook het antwoord op deelzienswijze 23.2. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	10	Inspreker vraagt de hiërarchie tussen kerntaken en gebruiksfuncties in paragraaf 1.2 te nuanceren, omdat wettelijke eisen voorrang hebben.	Rijkswaterstaat is een agentschap met een naar inhoud en budget begrensde opdracht. Het onderscheid tussen kerntaken en gebruiksfuncties vindt zijn oorsprong in de wet (met name de Waterwet) en beleidsstukken (zoals het NWP of de SVIR). Keuzes en uitgangspunten hiervoor zijn geen onderwerp voor het Bprw. Dit is in het definitieve Bprw nader toegelicht. Het onderscheid dat het Bprw maakt tussen kerntaken en gebruiksfuncties betreft de algemene prioriteitstelling die Rijkswaterstaat hanteert als er op basis van kosten en inzet keuzes gemaakt moeten worden. Als bij een specifieke afweging op een specifieke locatie andere wettelijke of beleidsmatige prioriteiten aanwezig zijn, houdt Rijkswaterstaat zich daar natuurlijk aan. Deze nuancering is toegevoegd aan de tekst. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	11	Inspreker vraagt naar aanleiding van formulering in paragraaf 1.2 of er hiërarchie in de kerntaken bestaat.	Zie het antwoord op deelzienswijze 25.10. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	12	Inspreker stelt voor om bij de argumentatie (in paragraaf 1.2) voor beheer, onderhoud, bediening en begeleiding op de rijksvaarwegen ook de BRTN (Beleidsvisie RecreatieToervaartNet) als uitgangspunt te noemen.	Het beleid van het Rijk ten aanzien van het beheer en onderhoud van de vaarwegen is vastgelegd in de SVIR en de Nederlandse Maritieme Strategie 2015-2025. In de laatstgenoemde nota staat inderdaad dat de prioriteit van het Rijk bij goederenvervoer ligt. In de beide documenten staat ook dat beroepsvaart en recreatietoervaart volwaardige verkeersdeelnemers zijn en dat de recreatievaart veilig gebruik moet kunnen maken van de vaarwegen, inclusief de sluizen. In het definitieve Bprw is ook de BRTN als het uitgangspunt toegevoegd. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	13	Inspreker vraagt zich in verlengde van eerdere deelreacties af waar duurzame leefomgeving in figuur 2 teruggevonden kan worden.	Zie het antwoord op deelzienswijze 23.2. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
25	14	Inspreker stelt voor om de Omgevingswet in paragraaf 1.3 op te nemen als wettelijk kader voor het Bprw 2016-2021.	Dit Bprw wordt uitgebracht onder het regime van de Waterwet. De Omgevingswet is nog niet van kracht, maar bewust wél als ontwikkeling in paragraaf 1.3 genoemd. Omdat de uitwerking en doorwerking van de Omgevingswet nog niet op alle gebieden helder is én om verwarring te voorkomen wordt nu nog niet inhoudelijk op deze wet en de daaruit voortvloeiende (aanpassingen van de) werkwijze ingegaan. Als daar bij het van kracht worden van de Omgevingswet aanleiding toe bestaat past Rijkswaterstaat het Bprw hierop aan. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	15	Inspreker stelt (naar aanleiding van paragraaf 1.4) dat door de hiërarchie van kerntaken en gebruiksfuncties in de praktijk een gebiedsgerichte aanpak niet goed mogelijk is. Inspreker vraagt zich af hoe Rijkswaterstaat gebruiksfuncties volwaardig bij afweging denkt mee te nemen.	Zie het antwoord op deelzienswijze 25.3. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	16	Inspreker stelt (naar aanleiding van paragraaf 1.4) dat de prioriteit van het Rijk bij goederenvervoer soms haaks staat op benoeming van recreatievaart als volwaardige vaarweg-gebruiker en op veiligheid. Inspreker ziet dit graag anders geformuleerd, zodat alle gebruikers voldoende in beeld zijn bij aanleg van infrastructuur.	Het beleid van het Rijk ten aanzien van aanleg, beheer en onderhoud van de rijksvaarwegen is vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en de Nederlandse Maritieme Strategie 2015-2025. In het laatste document staat dat de prioriteit van het Rijk bij goederenvervoer ligt. In dezelfde documenten staat ook dat beroepsvaart en recreatietoervaart voor wat betreft de verkeersveiligheid volwaardige verkeersdeelnemers zijn en dat de recreatievaart daarom veilig gebruik moet kunnen maken van de vaarwegen inclusief de sluizen. Ook bij aanleg en onderhoud van de vaarwegen zal hiermee rekening gehouden worden. In het Bprw is dit beleid als zodanig verwoord. Om misverstand te voorkomen is de tekst op dit punt verduidelijkt. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	17	Inspreker is (naar aanleiding van paragraaf 1.4) van mening dat de omgevingswijzer alleen bruikbaar is als - afhankelijk van de uitkomst van de analyses daarmee - mag worden afgeweken van de hiërarchie tussen kerntaken en gebruiksfuncties.	De Omgevingswijzer is bedoeld om op gestructureerde wijze het bewustzijn en de discussie rondom duurzaamheid en het meekoppelen van andere belangen met aanleg, beheer en onderhoud door Rijkswaterstaat te bevorderen. Een van de uitgangspunten daarbij is het onderscheid tussen kerntaken en gebruiksfuncties. Dat onderscheid vindt zijn oorsprong in de wet (onder andere de Waterwet) en beleidsstukken (zoals het NWP of het SVIR). Het betreft daarmee een algemene prioriteitstelling die Rijkswaterstaat hanteert als er op basis van kosten en inzet keuzes gemaakt moeten worden. Als bij een specifieke afweging op een specifieke locatie andere wettelijke of beleidsmatige prioriteiten aanwezig zijn, houdt Rijkswaterstaat zich daar aan. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	18	Inspreker onderschrijft de verantwoordelijkheid die Rijkswaterstaat heeft voor de ruimtelijke kwaliteit (paragraaf 1.4) en is van mening dat deze verantwoordelijkheid gevolgen heeft voor de hiërarchie tussen kerntaken en gebruiksfuncties, waaronder waterrecreatie.	Behouden - en waar mogelijk versterken - van de ruimtelijke kwaliteit is een belangrijke randvoorwaarde voor aanleg, beheer en onderhoud door Rijkswaterstaat. Daarom toetst Rijkswaterstaat de gevolgen van het eigen werk op de ruimtelijke kwaliteit. De richtinggevende kaders daarvoor zijn opgenomen in het Bprw. Rijkswaterstaat is geen bevoegd gezag voor het toetsen van de gevolgen van gebruiksfuncties op de ruimtelijke kwaliteit. Dat zijn de provincies en gemeenten. Rijkswaterstaat maakt daarom geen onderscheid tussen gebruiksfuncties op basis van het criterium ruimtelijke kwaliteit. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	19	Inspreker geeft aan dat in hoofdstuk 3 een omschrijving van 'duurzame leefomgeving' ontbreekt.	Zie het antwoord op deelzienswijze 23.2. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
25	20	Inspreker vindt dat mitigatie of compensatie van de negatieve ecologische effecten op de recreatie zich niet alleen dient te beperken tot de vaargeul, zoals het extra maaien van waterplanten. Terwijl de effecten zich ook buiten de vaargeul voordoen en de vaarwegbeheerder vaak verzoekt daar te gaan varen vanwege de veiligheid.	<p>Rijkswaterstaat is een agentschap met een naar inhoud en budget begrensde opdracht. Dit betekent dat Rijkswaterstaat alleen verantwoordelijk is voor maaien van waterplanten in de vaargeul, voor zover deze hinder veroorzaken voor de scheepvaart. In het geval dat Rijkswaterstaat speciale vaargeulen heeft aangewezen voor de recreatievaart in verband met de (verkeers)veiligheid maait Rijkswaterstaat die ook. Als waterplanten buiten de vaargeul of aangewezen recreatievaargeul hinder veroorzaken ligt het initiatief en de kosten voor het maaien bij derden. Om misverstanden te voorkomen is de betreffende tekstpassage in het Bprw aangescherpt.</p> <p>Rijkswaterstaat heeft speciaal voor het maaien van waterplanten door derden een handreiking opgesteld; de 'Handreiking Waterplanten Maaibeheer'. Waterplanten zijn namelijk belangrijk voor het goed ecologisch functioneren van het watersysteem en daarom gelden er wettelijke eisen aan het voorkomen van waterplanten (soorten en oppervlakte). Conform de in het Bprw beschreven 'ja, mits...-benadering' neemt Rijkswaterstaat bij het maaien door derden een zo behulpzaam mogelijke houding aan.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	21	Inspreker stelt (naar aanleiding van paragraaf 3.4) dat goederenvervoer niet de enige gebruiker is van de rijkswateren en dat afwegingen voor beheer en onderhoud ook rekening moeten houden met personenvervoer en recreatievaart.	<p>Inspreker merkt terecht op dat er meer over water wordt vervoerd dan alleen goederen. Rijkswaterstaat heeft de teksten hierop aangepast.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	22	Inspreker vraagt in paragraaf 3.4 ook 'routegericht' te noemen naast 'corridorgericht', om een eenzijdige gebruikersinstek te voorkomen.	<p>Paragraaf 3.4 gaat over vlot en veilig verkeer over water, waarbij beroepsvaart en recreatievaart - wat betreft verkeersveiligheid - als gelijkwaardige en volwaardige verkeersdeelnemers worden beschouwd. Het corridor gericht verkeersmanagement is gericht op alle verkeersdeelnemers. De herkomst en bestemming van het goederenvervoer en recreatievaart kunnen verschillen. Voor de rijksvaarwegen maakt Rijkswaterstaat waar nodig afspraken over regionaal maatwerk of specifieke routes. Dit geldt zowel voor de beroepsvaart als de recreatievaart, als voor de zogenoemde staande mastroute. Voorgaande is aan de tekst toegevoegd.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	23	Inspreker vraagt om in paragraaf 3.4 de positie van recreatievaart gelijkwaardig te onderbouwen en als voorlaatste zin toe te voegen: 'Ook recreatievaart is van economisch belang en heeft een internationale positie.'	<p>Paragraaf 3.4 gaat over het vlot en veilig verkeer over water en het beheer van de daarvoor benodigde infrastructuur. In de aangehaalde alinea wordt ook aangegeven dat het vaarwegennet een rol heeft voor personenvervoer en de recreatie. Het economische belang ontbreekt en is aan de tekst toegevoegd.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	24	De inspreker merkt op dat het duidelijker is om kaart 13 op te nemen in paragraaf 3.4 in plaats van paragraaf 4.5.8, omdat meerdere malen wordt verwezen naar de BRTN. Daarnaast vraagt de inspreker om de naam van de kaart aan te passen in 'Basisrecreatietoervaartnet' en de herziening van de kaart op te nemen.	<p>Kaart 5 in het Bprw geeft een overzicht van de vaarwegen in beheer bij het Rijk. Dit zijn de vaarwegen waar Rijkswaterstaat verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud. Paragraaf 4.5.8 gaat over de gebruiksfunctie waterrecreatie en daarom is op kaart 13 aangegeven welke wateren samen de BRTN en de staande mastroute vormen. Dat betreft wateren in beheer bij zowel Rijkswaterstaat als waterschappen en provincies.</p> <p>Er is derhalve ook geen aanleiding het Bprw op dit punt aan te passen. Rijkswaterstaat heeft in paragraaf 3.4 een verwijzing naar kaart 13 toegevoegd, de titel van kaart 13 aangepast en de meest recente kaart van de BRTN opgenomen.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	25	Inspreker geeft aan dat in paragraaf 3.4.1 de classificatie voor vaarwegen (met minimale eisen en aanbevelingen) voor de BRTN ontbreekt en vraagt deze alsnog te noemen.	<p>Inspreker merkt terecht op dat ook voor de recreatievaart er een classificatie bestaat voor de vaarwegen. Deze is aangeduid in de Richtlijnen Vaarwegen 2011. De betreffende alinea is hierop aangepast.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
25	26	Inspreker vraagt de formulering in paragraaf 3.4.2 over een verminderde behoefte aan vaarwegmarking door de ontwikkeling van elektronische plaatsbepaling en navigatiemiddelen aan te passen omdat die een veronderstelling lijkt in te houden dat zaken als AIS verplicht worden gesteld voor alle vaarweggebruikers.	<p>Inspreker constateert terecht dat er geen verplichting is voor de recreatievaart om AIS aan boord te hebben. Het rijksbeleid is er niet op gericht om alle vaarwegmarking weg te nemen, maar wel kritisch te kijken wat wel en wat niet meer nodig is in het licht van de technologische ontwikkeling en met in achtneming van de diverse gebruikersgroepen waaronder de recreatietoervaart. Rijkswaterstaat heeft de tekst in die zin genuanceerd.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	27	De inspreker merkt op dat de BRTN-classificatie in figuur 12 (paragraaf 3.4) als functie-eis ontbreekt en vraagt deze alsnog op te nemen.	<p>Figuur 12 geeft alleen een overzicht van het rijksbeleid en de daaruit afgeleide doelstellingen en uitgangspunten ten aanzien van de hoofdvaarwegennet. Het overige rijksvaarwegennet en het Basistoervaartnet, voor zover geen onderdeel van het hoofdvaarwegennet, zijn daarom niet opgenomen. In het definitieve Bprw is een link naar de Richtlijnen vaarwegen opgenomen. Hierin zijn ook de vaarwegklassen van het BRTN aangegeven.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	28	Inspreker vraagt om 'routegericht' aan figuur 12 toe te voegen om een eenzijdige gebruikersinstek te voorkomen.	<p>Hoofdstuk 3.4 gaat over het vlot en veilig verkeer over water, waarbij beroepsvaart en recreatievaart als gelijkwaardige en volwaardige verkeersdeelnemers worden beschouwd. Het corridor gerichte verkeersmanagement is dan ook gericht op alle verkeersdeelnemers.</p> <p>Figuur 12 geeft alleen een overzicht van het rijksbeleid en de daaruit afgeleide doelstellingen en uitgangspunten ten aanzien van de hoofdvaarwegennet.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	29	Inspreker geeft aan dat de resultaten van het onderzoek waarnaar in paragraaf 3.4.2 verwezen wordt inmiddels bekend zijn en vraagt daarom de volgende tekst op te nemen: 'Varen doe je samen' heeft onderzoek gedaan naar de oorzaken van significante ongevallen tussen recreatievaart en beroepsvaart en recreatievaart onderling die zijn geregistreerd in de SOS database in de periode 2004-2013. Uit het onderzoek blijkt dat zowel bij beroepsvaart als recreatievaart blijvende aandacht voor veiligheidsbewustzijn is vereist om ongevallen te voorkomen. De oorzaken van de geregistreerde significante ongevallen met alleen recreatievaart bevestigen het belang van reisvoorbereiding en zorg voor materiaal en uitrusting naast veiligheidsbewustzijn. Daarnaast is het verbeteren van de registratie van ongevallen in de SOS-database nodig.	<p>De resultaten van het genoemde onderzoek waren bij de publicatie van het ontwerpBprw nog niet bekend en daarom ook nog niet meegenomen. Indien het standpunt van het Ministerie van IenM over de resultaten van het onderzoek tijdig is vastgesteld, neemt Rijkswaterstaat in het definitieve plan hierover een passage op.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	30	Inspreker geeft aan dat in paragraaf 3.4.3 de borging van de veiligheid voor de recreatievaart niet goed terug te vinden is in de maatregelen voor aanleg, beheer en onderhoud en stelt daarom voor dit als procesafpraak in het Bprw op te nemen.	<p>Bij de voorbereiding van aanleg en grootschalige renovatie van vaarwegen en kunstwerken door Rijkswaterstaat, vormt een veilig gebruik van de vaarweg, wachtplaatsen en sluisen door de recreatievaart onderdeel van het planproces. Dit is voldoende geborgd doordat in het Bprw de recreatievaart als volwaardig verkeersdeelnemer is benoemd, die veilig gebruik moet kunnen maken van het vaarwegennetwerk.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	31	Inspreker merkt op dat het niet beschikken over een marifoon of AIS bij recreatievaartuigen geen oorzaak is voor onveilige situaties en stelt daarom voor om de zinnen die dit suggereren weg te laten.	<p>Inspreker constateert terecht dat het niet aangetoond is dat het ontbreken van marifoon en AIS bij recreatievaartuigen leidt tot onveilige situaties. Desalniettemin hecht Rijkswaterstaat er aan dat ook de recreatievaart kan worden geïnformeerd over de actuele verkeerssituatie. De tekst is in die zin genuanceerd.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
25	32	Inspreker vraagt in Tabel 11 ook op te nemen dat voldoende water van belang is voor de waterrecreatie.	<p>Het verband tussen de kerntaak voldoende water en de gebruiksfunctie waterrecreatie is toegevoegd aan Tabel 11.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
25	33	Inspreker vraagt om kaart 13 naar paragraaf 3.4 'Vlot en veilig verkeer over water' te verplaatsen.	Zie het antwoord op deelzienswijze 25.24. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	34	Inspreker vraagt om in paragraaf 4.5.8 een andere foto te gebruiken, omdat deze een bepaalde stereotypering van waterrecreatie versterkt.	Rijkswaterstaat zal bij de opmaak van het definitieve Bprw rekening houden met deze deelzienswijze. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	35	De inspreker vraagt om bij de eerste bullet aan het begin van paragraaf 4.5.8 waterrecreatie te specificeren als gebieds- en oevergebonden.	Inspreker merkt hier terecht op dat er een verschil is in teksten met gelijke strekking. Rijkswaterstaat past de tekst in die zin aan. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	36	Inspreker vraagt de formulering in paragraaf 4.5.8 niet alleen te richten op de veiligheidsaspecten van recreatievaart, maar ook op de bereikbaarheid.	Bereikbaarheid voor de recreatievaart is geen opdracht van Rijkswaterstaat. In paragraaf 1.4 de beleidsopdracht is dit al als zodanig verwoord bij de Nederlandse Maritieme Strategie 2015-2021. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	37	Inspreker wil graag meer nuance in de formulering dat Rijkswaterstaat geen opdracht heeft voor waterrecreatie, omdat duurzame leefomgeving als kerntaak en ruimtelijke kwaliteit als verantwoordelijkheid zijn genoemd.	Zie het antwoord op deelzienswijze 25.3. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	38	Inspreker wil graag dat de zin in paragraaf 4.5.8 over dat Rijkswaterstaat geen middelen heeft voor waterrecreatie verwijderd wordt, omdat eerder gesteld is dat de kerntaak 'Vlot en veilig verkeer over water' dit borgt en daarnaast de inzet voor de kerntaak duurzame leefomgeving en verantwoordelijkheid voor ruimtelijke kwaliteit hier invulling aan kunnen geven.	Zie het antwoord op deelzienswijze 25.3. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	39	Inspreker is van mening dat de drukte op het water niet alleen veroorzaakt wordt door de groei van de waterrecreatie en wil graag dat de formulering in paragraaf 4.5.8 hierop aangepast wordt.	Het gaat hier met name over de afstemming tussen de verschillende vormen van oever- en gebiedsgebonden waterrecreatie en daar is vanuit meerdere gezichtspunten afstemming tussen nodig, maar ook met andere belangen waaronder de beroepsvaart. Er is bij deze vormen van waterrecreatie een groei te zien die waarschijnlijk nog voortduurt. De tekst is in die zin aangepast. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	40	Inspreker vraagt om kaart 13 te verplaatsen naar paragraaf 3.4 (Vlot en veilig verkeer over water), de naam te wijzigen naar 'Basistoervaartnet' en een nieuwe versie van de kaart op te nemen.	Zie het antwoord op deelzienswijze 25.24. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	41	Inspreker geeft aan dat de eerste bullet aan het begin van paragraaf 4.5.8 deels werkzaamheden betreffen in het kader van 'Vlot en veilig verkeer over water' en deels 'Waterrecreatie'.	Inspreker verwijst terecht naar paragraaf 3.4.3, waar staat dat Rijkswaterstaat bij aanleg en grootschalige renovatie van vaarwegen en kunstwerken ook voorzieningen voor een veilig gebruik van de vaarweg, wachtplaatsen en sluizen door de recreatievaart borgt. De tekst is hierop aangepast. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	42	Inspreker wil graag dat in paragraaf 4.5.8 de vergunningverlening voor evenementen en wedstrijden wordt toegevoegd.	Inspreker merkt terecht op dat de vergunningverlening voor recreatieve evenementen hier ontbreekt. De tekst is in die zin aangepast. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
25	43	Inspreker merkt op dat in paragraaf 5.1 ontbreekt dat de rivieren ook onderdeel zijn van het Basistoervaartnet.	De constatering van de inspreker dat het Basistoervaartnet ook een aantal rivieren omvat is juist. Zie ook kaart 13 in paragraaf 4.5.8 Waterrecreatie. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	44	Inspreker merkt op dat in paragraaf 5.1.1 ontbreekt dat de rivieren ook onderdeel zijn van het Basistoervaartnet.	Zie het antwoord op deelzienswijze 25.43. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	45	Inspreker vraagt om bij de mogelijke uitbreiding van de pilot langsdammen rekening te blijven houden met de recreatievaart, oftewel dat Rijkswaterstaat onduidelijke (en daarmee onveilige) situaties voorkomt.	Het gaat hier om een pilot in de Waal nabij Tiel, waar in 2015 langsdammen zijn aangelegd. Na oplevering start een 3-jarig onderzoek naar de eigenschappen en effecten van de langsdammen. Daarbij wordt ook gekeken naar de gevolgen voor de recreatievaart. Na afloop van het monitoringsprogramma bekijkt Rijkswaterstaat of er in de toekomst nog meer langsdammen worden gerealiseerd en of daarbij aanvullende voorzieningen voor de reactievaart nodig zijn. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	46	Inspreker verzoekt om rekening te houden met recreatievaart bij het opwaarderen van vaarwegen (voor de beroepsvaart).	Zie het antwoord op deelzienswijze 25.41. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	47	Inspreker verzoekt om recreatievaart toe te voegen aan paragraaf 5.2.1 (laatste zin eerste alinea).	De functie van de kanalen voor de recreatievaart is onder andere onderwerp van paragraaf 5.2.6 en de algemene uitgangspunten van paragraaf 3.4. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	48	De inspreker vraagt om de mogelijkheden voor recreatievaart mee te nemen in ruimtelijke kwaliteit.	Rijkswaterstaat onderschrijft dat ook recreatievaart invloed kan hebben op de ruimtelijke kwaliteit en neemt dit aspect mee bij de uitwerking van plannen. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	49	Inspreker verzoekt om rekening te houden met recreatievaart bij het uitvoeren van maatregelen in de planperiode, zoals bij het opwaarderen van vaarwegen.	Zie het antwoord op deelzienswijze 25.41. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	50	Inspreker onderstreept het (economisch) belang van het feit dat bij de wijziging van het peilbeheer ook rekening wordt gehouden met de start en het einde van het recreatievaartseizoen.	Ter voorbereiding op het nieuwe peilbesluit voor het IJsselmeergebied wordt een MER (inclusief passende beoordeling) opgesteld. In het MER wordt naar een breed scala aan gebruiksfuncties en belangen gekeken. Zo worden bijvoorbeeld de effecten van het vroegtijdig dalen van het zomerstreefpeil in augustus op de recreatievaart onderzocht. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	51	Inspreker vraagt aandacht voor het belang om recreatietoervaart en andere waterrecreatie mee te nemen in de genoemde maatregelen.	Rijkswaterstaat is een agentschap met een naar inhoud en budget begrensde opdracht. Omdat Rijkswaterstaat geen opdracht heeft voor waterrecreatie ligt het initiatief voor eventuele maatregelen op het gebied van waterrecreatie primair bij derden. Conform de 'ja, mits... -benadering' ui het Bprw neemt Rijkswaterstaat daarbij - binnen de randvoorwaarden van zijn kerntaken - een zo behulpzaam mogelijke houding aan. Bijvoorbeeld bij de projecten Reevediep en Marker Wadden. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	52	Inspreker vraagt aandacht voor het alleen maaien van waterplanten in de vaargeul. Dit staat volgens de inspreker haaks op de gewenste scheiding tussen recreatievaart en beroepsvaart.	Zie het antwoord op deelzienswijze 25.20. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
25	53	Inspreker vraagt in de tekst alternatieven voor de waterrecreatie op te nemen als een Natura 2000-beheerplan de mogelijkheden voor waterrecreatie beperkt.	Bij toekenning van gebruiksfuncties in de Natura 2000-beheerplannen, ook bij de spanning tussen natuur en waterrecreatie, wordt rekening gehouden met evenwichtige afweging van belangen en mogelijkheden. Waar mogelijk wordt gestreefd naar het vinden van redelijke alternatieven. Eventuele alternatieven zijn onderwerp van het Natura 2000-beheerplan en niet van het Bprw. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	54	Inspreker stelt dat statistieken over ongevallen en scheepvaartverkeer essentiële onderdelen zijn van de informatievoorziening voor de scheepvaart en daarom onderwerp moeten zijn van het Bprw.	Statistieken over ongevallen en scheepvaartverkeer zijn essentiële informatie voor Rijkswaterstaat als vaarwegbeheerder. Informatievoorziening voor de scheepvaart is beschreven in paragraaf 3.4 Vlot en veilig verkeer over water. In deze paragraaf staat dat de informatievoorziening voor de scheepvaart onder andere waterstanden, stremmingen en 'minst gepeilde diepte' omvat. Op het hoofdvaarwegennetwerk monitort Rijkswaterstaat het scheepvaartverkeer en houdt statistieken bij over het verkeer, de ladingstromen en ongevallen. Rijkswaterstaat heeft dit toegevoegd aan hoofdstuk 7 Informatievoorziening. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
25	55	Inspreker wil graag dat de volgende begrippen worden opgenomen in de begrippenlijst (bijlage 1): Beleidsvisie Recreatietoervaart, Basisrecreatioervaart, recreatievaart, waterrecreatie, oevergebonden waterrecreatie, gebiedsgebonden waterrecreatie.	In de begrippenlijst zijn begrippen en vaktermen opgenomen die voor een groot deel van de lezers onduidelijk of onbekend zijn, die niet voor zichzelf spreken en die meerdere malen in het plan voorkomen. Daarom heeft Rijkswaterstaat het begrip 'Basistoervaartnet' aan de begrippenlijst toegevoegd. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
26	1	Inspreker sluit met zijn reactie aan bij de zienswijze van Vewin op het Bprw. Daarnaast verwijst de inspreker naar de 'Verklaring van Amersfoort' van 27 mei 2015, waarin betrokken partijen aangegeven hebben welke ambities en rollen zij hebben in de gezamenlijke opgave voor schoon en voldoende water.	Dank voor uw reactie. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
26	2	Inspreker merkt op dat de regierol van Rijkswaterstaat voor het verbeteren van de waterkwaliteit bij het innamepunt in de Afgedamde Maas van groot belang is, omdat daar verschillende partijen de waterkwaliteit beïnvloeden.	In het Bprw staat dat Rijkswaterstaat de regierol voor het opstellen van het gebiedsdossier - en het uitvoeringsprogramma dat daarop gebaseerd wordt - heeft overgenomen voor de winning vanuit de Afgedamde Maas bij Brakel. Bij de rol en taak van Rijkswaterstaat voor de gebruiksfunctie drinkwater (paragraaf 4.4.2) is beschreven dat afstemming met andere beheerders en agendering van knelpunten bij verantwoordelijke partijen expliciet tot de taak van Rijkswaterstaat behoren. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
26	3	Inspreker vindt het van belang om de beschermingszones voor oppervlaktewaterwinningen ook door te laten werken naar het omliggende land om afwenteling vanuit de regionale wateren te voorkomen.	In het Bprw staat dat Rijkswaterstaat ook bij vergunningverlening en bij het beoordelen van ruimtelijke plannen van provincies en gemeenten gebruik maakt van de beschermingszones. Daarnaast is de doorwerking van de beschermingszones naar het omliggende land onderwerp van de uitvoeringsagenda bij de Beleidsnota Drinkwater. In het kader hiervan worden omvang, doel en status van de beschermingszones tegen het licht gehouden. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
26	4	Inspreker geeft aan dat bij de vergunningverlening van lozingen op de rijkswateren cumulatieve effecten op de waterkwaliteit benedenstrooms mee moeten wegen in de vergunningsvoorwaarden.	Rijkswaterstaat weegt de cumulatieve effecten op de waterkwaliteit bij vergunningverlening mee. Voor de beoordeling van lozingen met behulp van de immissietoets is de lage afvoersituatie uitgangspunt. Bij de immissietoets toetst Rijkswaterstaat aan de geldende waterkwaliteitsdoelstellingen, waaronder de specifieke doelstellingen voor de innamepunten voor drinkwaterproductie. Voor elke lozing wordt een mengzone berekend. Op de rand van de mengzone mag de toename in concentratie niet meer bedragen dan 10% van de waterkwaliteitsdoelstelling. Daarnaast mag de resulterende concentratie de waterkwaliteitsdoelstelling niet overschrijden. Voor lozingen op een 'gevoelig water' (geregeld binnen het Activiteitenbesluit) bestaat bovendien de mogelijkheid tot het toepassen van maatwerkvoorschriften. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
27	1	Inspreker vindt dat de bijdrage van de rivieren aan het resterende nutriëntenvraagstuk te negatief gesteld is.	Rijkswaterstaat heeft de betreffende tekstpassage in het Bprw genuanceerd. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
27	2	Inspreker is van mening dat er voor het thema waterkwaliteit een herziening nodig is op het gebied van basiskwaliteit, belastingen, normen en de onderbouwing daarvan.	Bij het afleiden van de chemische en ecologische doelstellingen voor de rijkswateren zijn de voorschriften uit de KRW en de internationaal uitgebrachte 'guidances' leidend geweest. Ook heeft internationale harmonisatie plaatsgevonden. De Europese Commissie heeft de gehanteerde systematiek gevalideerd en vastgesteld. Momenteel worden geen grote aanpassingen aan de doelen voorzien. Een fundamentele herziening ervan is bovendien een beleidskeuze die niet via het Bprw tot stand komt. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
27	3	Inspreker geeft aan dat de opgevoerde voorzieningen vismigratie Houtribdijk niet duidelijk zijn. Daarnaast vraagt de inspreker om praktijkonderzoek te doen naar de optimale combinatie van peilregime en oevermorfologie. Ook het concretiseren van meekoppelkansen is gewenst.	Met de 'voorzieningen vismigratie Houtribdijk' bedoelt Rijkswaterstaat het realiseren van een aantal vispassages en het monitoren en optimaliseren van het visvriendelijk schut- en sluisbeheer in de Houtribdijk dat reeds is ingevoerd. Het flexibel peilbeheer heeft naar verwachting gunstige effecten voor de natuur, onder andere voor paaiende vissen. Dit komt met name door een hoger waterpeil in het vroege voorjaar. Monitoring en evaluatie maken onderdeel uit van de pilotfase na vaststelling van het peilbesluit. Ook de oevermorfologie wordt hierbij bekeken. Het Rijk wil met de regionale overheden, het bedrijfsleven en kennisinstanties een samenhangend maatregelenpakket opstellen om het IJsselmeergebied robuuster te maken, met een goede balans tussen de gebruiksfuncties. Waar mogelijk worden hier meekoppelkansen benut. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
27	4	Inspreker bepleit het realiseren van duurzame visserij in het benedenrivierengebied vanwege de lage EKR-scores voor vis in het gebied.	Door het dioxineprobleem in de grote rivieren mag de beroepsvisserij hier niet meer vissen. Een deel van de vismonitoring is daardoor vervallen. Dit zorgt voor een duidelijk slechtere beoordeling op de maatlat en maakt het onmogelijk om nu een onderbouwd oordeel over een eventuele trend te kunnen geven. In de planperiode worden nog verschillende maatregelen getroffen om de vismigratie te bevorderen. Met name van de kier in de Haringvlietsluizen wordt een substantiële verbetering verwacht op de EKR-score voor vis. Op grond van de monitoring beoordeelt Rijkswaterstaat vervolgens of nog andere maatregelen noodzakelijk zijn, zoals het instellen van duurzaam visserijbeheer. In dat laatste geval zal niet Rijkswaterstaat, maar het Ministerie van EZ de initiatiefnemer van de maatregelen zijn. Rijkswaterstaat brengt dan de suggesties onder de aandacht van het Ministerie van EZ. Het Bprw is op basis hiervan aangescherpt. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
27	5	Inspreker pleit voor meer aandacht voor het concept 'achteroever'. Dat schept kansen voor meer proeven met deze nieuwe aanpak.	Achteroevers bieden binnendijs gelegenheid voor zowel waterberging als natuurontwikkeling op plekken waar daarvoor buitendijs weinig mogelijkheden zijn. Langs het IJsselmeer wordt nu praktijkervaring opgedaan met deze innovatieve aanpak. Het achteroeverconcept komt in paragraaf 5.5.4 IJsselmeergebied uitgebreid aan de orde. Daar wordt ook gesteld dat Rijkswaterstaat op zoek is naar andere locaties om dit concept toe te passen. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
27	6	Inspreker verzoekt de tekst over het Toetsingskader Vis te actualiseren, omdat deze nog niet is vastgesteld vanwege de samenhang met de nog te wijzigen Visserijwet. Ook vindt de inspreker de juridische koppeling met deze wetswijziging onduidelijk.	Bij de publicatie van het ontwerp Bprw was medio 2015 een wijziging van de Visserijwet voorzien. Vanwege de juridische koppeling tussen de wijziging van de Visserijwet en het Toetsingskader Vis, zou ook de vaststelling van het toetsingskader rond die tijd plaatsvinden. Doordat de wijziging van de Visserijwet is uitgesteld, is ook het toetsingskader momenteel nog niet vastgesteld. Rijkswaterstaat heeft de betreffende tekstpassage geactualiseerd. Ook de juridische koppeling tussen de Visserijwet en het toetsingskader is verduidelijkt. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
28	1	Inspreker dringt aan op het maken van een integrale visie op landschap en natuur in het IJsselmeergebied door het Rijk, onder andere met betrekking tot windenergie. Dit ter bescherming van de open ruimte als kernkwaliteit.	<p>Het Bprw is geen structuurvisie. Het kabinet heeft in de Structuurvisie Windenergie op land concrete gebieden aangewezen die geschikt zijn voor zeer grootschalige windturbineparken. Daaronder vallen ook locaties in het IJsselmeer. Rijkswaterstaat is als waterbeheerder bij deze ontwikkelingen betrokken. Vanuit die rol is Rijkswaterstaat bevoegd vergunningen in het kader van onder andere de Waterwet te verlenen. Daarnaast besteedt Rijkswaterstaat binnen zijn bevoegdheden aandacht aan ruimtelijke kwaliteit en landschap. Bij eigen projecten wordt veelal in samenwerking met het College van Rijksadviseurs zorg gedragen voor een goede landschappelijke inpassing. Waar het gaat om initiatieven door andere partijen heeft Rijkswaterstaat vooral een agenderende en adviserende rol op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en landschap.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
28	2	Inspreker betreurt het niet in beeld brengen van een (deels) open Houtribdijk als oplossingsrichting voor de voorgenomen versterking van de Houtribdijk.	<p>Het primaire doel van de versterking Houtribdijk is het realiseren van de vereiste veiligheid conform de huidige veiligheidsnormen in de Waterwet. Het creëren van een opening in de Houtribdijk om een essentiële bijdrage te leveren aan het bestrijden van het probleem van het zwevende stof in het Markermeer en IJmeer draagt niet bij aan het verbeteren van de waterveiligheid en is daarom geen onderdeel van dit project.</p> <p>In het IJsselmeer komt het water veel vaker en veel hoger boven het peil van het Markermeer uit, vooral in het winterseizoen. Met een opening in de Houtribdijk zullen deze hogere waterstanden doorwerken in het Markermeer, en deels ook in de Veluwerandmeren. Dit zou dan leiden tot sterkere wateroverlast in buitendijkse gebieden, met mogelijke nadelige gevolgen voor natuur, recreatiegebieden en woonlocaties. Daarnaast ontstaat door een opening ook sterkere scheefstand in het waterpeil bij harde wind uit bepaalde richtingen. Dit betekent een hogere belasting van de Markermeerdijken dan in de situatie van een gesloten Houtribdijk.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
28	3	Inspreker merkt op dat bij het nieuwe peilbesluit voor het IJsselmeer de opdracht ontbreekt om niet alleen de consequenties voor het waterbeheer inzichtelijk te maken, maar ook voor natuur en Natura 2000.	<p>Ter voorbereiding op het nieuwe peilbesluit wordt een MER (inclusief passende beoordeling) opgesteld. In het MER wordt naar een breed scala aan gebruiksfuncties en belangen gekeken. Ook de effecten op natuur en Natura 2000 worden onderzocht. Indien sprake is van negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van bepaalde soorten flora en fauna worden mitigerende of compenserende maatregelen genomen.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
28	4	Inspreker mist in het Bprw de opdracht om het spuiregime voor de Afsluitdijk te optimaliseren vanuit de natuurwaarden, terwijl door het plaatsen van pompen de mogelijkheden toenemen.	<p>De inzet van de pompen op de Afsluitdijk is erop gericht dat het gemiddelde winterpeil gelijk blijft en dat de pieken in de waterstand niet toenemen, ondanks een stijgende zeespiegel en toenemende piekafvoeren van de IJssel. De pompen zijn niet bedoeld om het spuiregime vanuit de natuurwaarden te optimaliseren. Nog steeds zal zoveel mogelijk water onder vrij verval door de bestaande spuisluizen worden afgevoerd, volgens het principe 'spuien als het kan, pompen als het moet'.</p> <p>Het voorgenomen flexibel peilbeheer in de zomerperiode heeft daarentegen wel gunstige effecten voor de natuur in het IJsselmeergebied. Onder andere voor vegetatie (riet), paaiende vissen en foeragerende vogels. Dit komt met name door een hoger waterpeil in het vroege voorjaar.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
29	1	Inspreker spreekt waardering uit voor Bprw en manier waarop zij in voortraject inbreng hebben kunnen leveren.	<p>Dank voor deze waardering. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>
29	2	Inspreker wijst op overeenkomst in thematiek tussen Bprw en eigen waterbeheerprogramma. Inspreker stelt vast dat waterschappen en Rijkswaterstaat elkaar nodig hebben. Inspreker wil bestaande samenwerking bestendigen en uitbouwen en zal daarvoor initiatief nemen.	<p>Rijkswaterstaat is dit volledig met inspreker eens en wacht initiatieven van zijde inspreker af. In voorkomende situaties zal Rijkswaterstaat ook zelf zo nodig initiatief nemen.</p> <p>Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.</p>

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
30	1	Inspreker heeft waardering voor het Bprw	Dank voor deze waardering. Rijkswaterstaat neemt hiervan kennis. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
30	2	De inspreker vraagt aandacht voor de afhankelijkheid van de land- en tuinbouwgebieden in hoog Nederland wat betreft de watervoorziening vanuit het hoofdwatersysteem.	Rijkswaterstaat zorgt voor voldoende zoetwater voor landbouw door in het dagelijks beheer van het hoofdwatersysteem te werken volgens de afspraken die zijn vastgelegd in waterakkoorden en peilbesluiten. In droge perioden verdeelt Rijkswaterstaat in overleg met waterbeheerders en provincies het water volgens de zogenoemde verdringingsreeks. Daarnaast levert Rijkswaterstaat een actieve bijdrage aan het Deltaplan Zoetwater door de geprogrammeerde maatregelen in het beheergebied van Rijkswaterstaat uit te voeren. Rijkswaterstaat werkt binnen het programma Slim Watermanagement samen met de waterschappen aan een optimale verdeling van water over het regionale watersysteem en het hoofdwatersysteem, zodat er goed kan worden gewerkt aan onder andere voldoende water voor land- en tuinbouw. Specifiek voor hoog Nederland vermeldt het Bprw: 'De Midden-Limburgse en Noord-Brabantse kanalen zijn belangrijk voor de zoetwatervoorziening voor de hoge zandgronden in Zuid-Nederland. Het is daarom van groot belang dat vanuit de Maas water beschikbaar blijft voor die gebieden die via de Midden-Limburgse en Noord-Brabantse kanalen van zoetwater worden voorzien. Bij de overdracht van de Noordervaart aan het waterschap is daarom afgesproken extra aanvoer te realiseren door de bestaande werkwijze te optimaliseren en de capaciteit te vergroten. Op termijn zoekt Rijkswaterstaat naar mogelijkheden voor verdere vergroting van de aanvoer. Het gemaal Eefde levert vooralsnog voldoende zoetwater voor het voorzieningsgebied van de Twentekanalen in Oost-Nederland. Rijkswaterstaat naar mogelijkheden voor verdere vergroting van de aanvoer. Het gemaal Eefde levert vooralsnog voldoende zoetwater voor het voorzieningsgebied van de Twentekanalen in Oost-Nederland.' Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
30	3	Inspreker vraagt om de mogelijkheden van agrarisch natuurbeheer door agrariërs en/of verenigingen voor agrarisch natuurbeheer in de planperiode te bevorderen.	Rijkswaterstaat sluit beheerovereenkomsten af met derden/beheerders van natuurterreinen. Het is niet de rol van Rijkswaterstaat om specifiek de mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer te bevorderen. In de planperiode komt er een openbare doorlevering van het natuurbeheer door middel van geliberaliseerde pacht. Dit biedt agrarische natuurbeheerders de mogelijkheid om hierop in te schrijven. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
30	4	Inspreker vraagt aandacht voor een zorgvuldige overdracht van de projectorganisaties naar de beheerorganisatie binnen Rijkswaterstaat, waaronder afspraken ten aanzien van agrarisch gebruik.	Rijkswaterstaat vindt een zorgvuldige overdracht van de projectorganisaties naar het reguliere beheer belangrijk en houdt zich uiteraard aan alle juridisch bindende afspraken, dus ook als die er zijn op het gebied van agrarisch gebruik. Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
30	5	De inspreker vraagt naar aanleiding van de stresstest aandacht voor een goede monitoring van het zoutgehalte in de rijkswateren en dat er bij extreme droogte voldoende toevoer van water naar hoog Nederland is.	Uit de stresstest blijkt dat de maatregelen in het adaptatiepad van de voorkeurstategie zoetwater voldoende zijn om de zoetwatervoorziening aan het regionale watersysteem op het huidige niveau te handhaven. Als cumulatie van effecten van de mogelijke ingrepen die zijn meegenomen in de stresstest (zout Volkerak-Zoommeer, verdieping Nieuwe Waterweg en aanleg nieuwe zeesluis IJmuiden) zich voordoet, ligt de keuze voor om maatregelen eerder uit te voeren en/of vaker in te zetten. Door monitoring en evaluatie wordt nagegaan of de maatregelen in het adaptatiepad nog steeds afdoende zijn om de zoetwatervoorziening te laten voldoen aan de eisen en afspraken. Monitoring van het zoutgehalte is vast onderdeel van het meetprogramma van Rijkswaterstaat. Over informatievoorziening is in de paragraaf 3.2 Voldoende water in het Bprw opgenomen: 'Rijkswaterstaat meet actuele waterstanden, debieten en zoutgehalten en gebruikt die informatie bij de bediening van de (spui)sluizen, stuwen en gemalen. Daarnaast gebruikt Rijkswaterstaat de data voor de berichtgeving aan andere waterbeheerders en gebruikers door het Watermanagement Centrum Nederland.' Deze deelzienswijze leidt <u>niet</u> tot aanpassing van het Bprw.
30	6	Inspreker ziet de daling in de beschikbare middelen in Tabel 3 graag uitgelegd.	De financiële reeks waar inspreker naar verwijst (Tabel 3 in het Bprw) is afkomstig uit de Rijksbegroting 2015: het Deltafonds. In de Rijksbegroting staat een gedetailleerde toelichting (Tweede Kamer, vergaderjaar 2014-2015, 34 000 J, nr. 2). De soms grote verschillen in budget tussen de opeenvolgende begrotingsjaren komen doordat dit gereserveerde budgetten voor specifieke projecten betreft. De hoge bedragen voor 2016 en 2017 zijn het gevolg van de voorziene realisatie van de benodigde compenserende zoetwatermaatregelen om de Haringvlietsluizen in 2018 op 'een Kier' te zetten. Deze deelzienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Reg. nr.	Sub nr.	Zienswijze (samenvatting)	Reactie Rijkswaterstaat
31	1	Inspreker vraagt de wettelijke rapportage over de grote rivieren op te nemen als activiteit in de planperiode. Dit betreft een verslag aan de minister over de mate waarin voldaan wordt aan de legger.	De wettelijke toetsing van de grote rivieren is voorzien in de periode 2017–2023. Tijdens de planperiode 2016-2021 worden voorbereidingen getroffen om deze toetsing uit te kunnen voeren. Deze voorbereidingen zullen als activiteit worden opgenomen in het Bprw. De rapportage over deze toetsing wordt als activiteit in het daaropvolgende beheerplan opgenomen. Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.
31	2	Inspreker acht het noodzakelijk dat Rijkswaterstaat in de planperiode start met de uitvoering van het verbeterprogramma regionale keringen, zodat binnen afzienbare termijn alle keringen verbeterd zijn.	Zie het antwoord op deelsienswijze 6.9. Deze deelsienswijze leidt <u>wel</u> tot aanpassing van het Bprw.

Bijlage A Kennisgeving

Advertentie in de Volkskrant van 22 december 2014

Rijksoverheid

Kennisgeving ontwerp Nationaal Waterplan 2016 – 2021 en ontwerp Beheer- en ontwikkelplan voor de rijkswateren 2016 – 2021

Verder met ons water

Zonder dijken, dammen en dammen zou 60 procent van ons land regelmatig overstromen. Dat raakt direct 9 miljoen inwoners en het hart van onze economie. Nederland is een waterrijk land. In Nederland zijn we nooit klaar met ons water. We hebben allemaal een verantwoordelijkheid om voorbereid te zijn op te veel en te weinig water, om bewust om te gaan met ons zoete water en om ons water schoon te houden. Nu en in de toekomst. In het Nationaal Waterplan is ons nationale waterbeleid opgenomen. In het Beheer- en ontwikkelplan voor de rijkswateren staat wat dat betekent voor de wateren die Rijkswaterstaat beheert.

De minister van Infrastructuur en Milieu (IenM) en de staatssecretaris van Economische Zaken (EZ) stellen eind volgend jaar een Nationaal Waterplan (NWP 2016 – 2021) vast. Regelmatig herzien door de minister van IenM het beheer- en ontwikkelplan voor de rijkswateren (Bprw 2016 – 2021). Zo kan het Rijk het nationale waterbeleid en het beheer van de rijkswateren in samenhang voorbereiden. Voordat de plannen worden vastgesteld, liggen ze in ontwerp ter inzage en kan eenieder een zienswijze indienen.

Bij het opstellen van deze plannen werkt het Rijk samen met diverse overheden. Iedereen die een rol speelt in of gemeresseerd is in het waterbeleid en -beheer in Nederland heeft de mogelijkheid om te reageren op de plannen. Hiervoor legt het Rijk deze plannen en de bijbehorende milieueffectrapporten 7,5 maanden ter inzage.

Wat staat er in de plannen?

Het NWP bevat de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en de daartoe behorende aspecten van het nationale ruimtelijke beleid:

- Ambitie en sturing
- Waerveiligheid en overstromingsrisicobeheerplannen
- Zoetwater
- Waterkwaliteit en stroomgebiedbeheerplannen
- Grote wateren
- Zee en kust en de beleidsnota Noordzee en het maatregelenprogramma voor de Kadertichtlijn Maritieme Strategie
- Water en omgeving (wonen, werken, natuur, energie, economie en de functies van de rijkswateren)
- Financiering

Het Bprw beschrijft het beheer van de rijkswateren. Dat zijn de wateren in Nederland die in beheer zijn bij het Rijk, de grote rivieren en kanalen, de Waddenzee, de Noordzee en de kust, het IJsselmeergebied en de Zuidwestelijke Delta. Rijkswaterstaat voert het beheer uit. Het NWP vormt daarvoor een belangrijk uitgangspunt. Het Bprw bevat het programma van maatregelen en voorzieningen die nodig zijn voor de ontwikkeling, werking en bescherming van de rijkswateren. Het gaat om het beheer bij normale omstandigheden en in geval van calamiteiten.

Waarom een nieuw NWP en Bprw?

Zowel het NWP als het Bprw dient op grond van de Waterwet eenmaal in de zes jaar te worden herzien. De huidige plannen lopen eind 2015 af. De nieuwe plannen beslaan de periode 2016 – 2021.

Waarom een milieueffectrapport?

Voor beide plannen is ter ondersteuning van de besluitvorming een milieueffectrapport opgesteld. Deze rapporten geven inzicht in de milieugevolgen van de plannen. Daarmee krijgt het milieu een volwaardige plaats bij de totstandkoming van beide plannen. In de milieueffectrapporten is tevens een passende beoordeling Natuurbescheringswet 1998 opgenomen.

Hoe is de publiekparticipatie verlopen?

De participatie van maatschappelijke belangenorganisaties is mede verlopen via het Overleg-organisa-tie Infrastructuur en Milieu. De partijen die hiernaar deelnemen, vertegenwoordigen een groot deel van de belangen in het Nederlandse waterbeleid en -beheer. In juni 2014 is er gezamenlijk geweest een zienswijze in te dienen op het voornemen om de beide plannen op te stellen en op de bijbehorende notities te reageren op het niveau voor de milieueffectrapporten.

Hoe kunt u op de plannen reageren?

Benader de minister van IenM op 23 december 2014 tot en met 22 juni 2015, een zienswijze geven op het ontwerp NWP 2016 – 2021 en op het ontwerp Bprw 2016 – 2021 en de bijbehorende milieueffectrapporten.

Waar kunt u de stukken inzien?

Het ontwerp van het NWP 2016 – 2021 en het ontwerp van het Bprw 2016 – 2021 met de bijbehorende stukken, kunt u van 23 december 2014 tot en met 22 juni 2015 downloaden via: www.platformparticipatie.nl. U kunt beide plannen ook inzien op de volgende locaties:

- het ministerie van Infrastructuur en Milieu (Koningslade 4, Den Haag);
- het ministerie van Economische Zaken (Bezuiddenhuisweg 73, Den Haag);

Het ontwerp Bprw 2016 – 2021 is ook in te zien op alle regionale hoofdkantoren van Rijkswaterstaat.

De adressen van de provinciehuizen en de regionale hoofdkantoren van Rijkswaterstaat vindt u op: www.platformparticipatie.nl. Let op: tijdens de feestdagen kunnen de openingstijden afwijken.

Het ontwerp NWP 2016 – 2021 kunt u ook op het landelijke portaal voor ruimtelijke plannen raadplegen: www.ruimtelijkeplannen.nl (planningidentificatienummer NL.IMRO.0000.IMSv4NWP2BNZ-2000).

Hoe kunt u reageren?

U kunt schriftelijk, mondeling of online reageren. Uw digitale zienswijze kunt u indienen via het reactieformulier op www.platformparticipatie.nl.

Uw schriftelijke reactie kunt u sturen naar:
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Directie Participatie
o.v.v. 'NWP' of o.v.v. 'Bprw'
Postbus 30316
2500 GH Den Haag

Vermeld bij uw reactie duidelijk op welk van de twee plannen uw reactie betrekking heeft. Wilt u uw zienswijze mondeling geven? Dan kunt u hiervoor tot en met 22 juni 2015 een afspraak maken via telefoonnummer 070 456 89 99.

Vragen?

Op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/water-en-veiligheid/vraag-en-antwoord/wat-is-het-nationaal-waterplan.html vindt u meer informatie over het huidige NWP. Uw inhoudelijke vragen over het NWP 2016 – 2021, kunt u stellen aan de projectorganisatie NWP, via e-mail: delta.beslissingenNWP@minienm.nl. Op www.rijkswaterstaat.nl/bprw vindt u meer informatie over het huidige Bprw. Voor inhoudelijke vragen over het Bprw 2016 – 2021 kunt u contact opnemen met de informatielijn van Rijkswaterstaat, telefoon 0800 8002 (gratis, 7 dagen per week geopend van 06.00 uur tot 22.30 uur) of 08008002@rws.nl.

Voor vragen over de procedure kunt u contact opnemen met de Directie Participatie, telefoon 070 456 89 99.

Wat gebeurt hierna?

Na de inzage termijn worden alle zienswijzen verzameld en per plan samengevat. De zienswijzen worden betrokken bij de vaststelling van de plannen. Als u een zienswijze indient, dan krijgt u de samenvatting van de ingediende zienswijzen en wordt u geïnformeerd over wat met de zienswijzen is gedaan. De plannen worden eind 2015 vastgesteld en vervolgens bekendgemaakt. Tegen de plannen is geen bezwaar en beroep mogelijk.

Bijlage B Insprekers

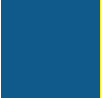
Overzicht van insprekers en registratienummers

Nr.	Organisatie	Indiener	Pagina
1	Burger (plaats: Veenendaal)	-	6
2	Burger (plaats: Venhuizen)	-	6
3	Burger (plaats: Hansweert)	-	7
4	Centraal Overleg Vaarwegen (COV), mede namens:	Dhr. De Vries	7
-	Verladersonorganisatie EVO	-	-
-	BLN-Koninklijke Schuttevaar	-	-
5	Waterschap Roer en Overmaas	Dhr. Verstappen	8
6	Waterschap Brabantse Delta	Dhr. Santbergen	8
7	RIWA Maas	Dhr. Romgens	12
8	Erfgoedvereniging Heemschut	Dhr. Loeff	12
9	Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin)	Dhr. Frentz	12
10	KIMO Nederland en België	Dhr. Mannaart	13
11	Combinatie van Beroepsvissers	Dhr. Heinen	14
12	Mobilisation for the Environment (MOB), mede namens:	Dhr. Vollenbroek	16
-	Stichting Natuur & Milieu	-	-
-	Greenpeace	-	-
13	Waterschap Zuiderzeeland	Dhr. Peeters	17
14	Provincie Friesland	Dhr. Boogholt	17
15	Wereld Natuurfonds	Dhr. Roels	18
16	Havenbedrijf Rotterdam	Dhr. Eisma	19
17	Waddenvereniging	Mevr. Kuppen	20
18	Kabinet van de Vlaamse Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw	Dhr. Van Hoof	21
19	Unie van Waterschappen	Dhr. Van Kruining	22
20	Wasser- und Schifffahrtsverwaltung des Bundes	Mevr. Karsten	23
21	Staatsbosbeheer	Dhr. Lammers	23
22	Het Groninger Landschap	Dhr. Glastra	23
23	Natuurmonumenten	Dhr. Vertegaal	23
24	Gemeente Urk	Dhr. Tuk	29
25	Waterrecreatie Nederland	Mevr. Maarleveld	29
26	Dunea Duin en Water	Mevr. Baneke	37
27	Sportvisserij Nederland	Dhr. Quak	38
28	Het Blauwe Hart	Mevr. Fleischer	39
29	Waterschap Rivierenland	Dhr. Ruigrok	39
30	Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Nederland	Dhr. Van Rooijen	40
31	Provincie Noord-Brabant	Dhr. Sibbing	41

Bijlage C Wijzigingen

Overzicht van de belangrijkste ambtshalve wijzigingen

Hoofdstuk	Onderwerp	Wijziging
alle	Redactie	Het gehele plan is tekstueel en qua vormgeving van figuren en kaarten verduidelijkt en verbeterd.
divers	Kaders	De status van sommige kaders en handreikingen is aangepast, omdat ze in 2015 zijn vastgesteld.
1 en bijlagen	Totstandkoming	De tekst is geactualiseerd en de resultaten van de terinzagelegging en het advies van Commissie voor de m.e.r. zijn toegevoegd.
1 en 3	Nationaal Waterplan 2016- 2021	Ontwikkelingen in het waterbeleid (met name met betrekking tot waterkwaliteit) hebben geleid tot diverse tekstuele aanpassingen en aanvullingen.
1 en 3	Nederlandse Maritieme Strategie	Januari 2015 is de Nederlandse Maritieme Strategie voor de periode 2015-2025 definitief vastgesteld. Dit heeft geleid tot tekstuele aanpassingen en aanvullingen.
1	Rijksbegroting	De rijksbegroting voor 2016 is verwerkt in de tabellen met het budget voor aanleg, beheer en onderhoud van de rijkswateren.
2	Terreinbeheer	Er is een tekstpassage toegevoegd over de verzakelijking rond het overdragen van grond en beheer aan terrein behorende organisaties.
3	KRW-toestand	De beoordeling van de waterkwaliteit (chemie en ecologie) voor de KRW is geactualiseerd op basis van de meest recente monitoringdata.
3	KRW-maatregelen	Het KRW-maatregelenpakket voor de periode 2016-2021 is in 2015 getoetst op uitvoerbaarheid en naar aanleiding daarvan op onderdelen bijgesteld.
3	KRW-factsheets	De toestand, prognoses 2021 en 2027, maatregelen en motiveringsgronden in de KRW-factsheets zijn geactualiseerd en genuanceerd.
4	PAS	Op 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Hierover is een tekstpassage toegevoegd.
5 en bijlage 3	MIRT en SLA	De maatregelentabellen per watersysteem zijn geactualiseerd op basis van het MIRT 2016 en de nieuwe SLA-programmering.
Bijlage 5	Toetsingskader waterkwaliteit	Op 1 juli 2015 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie een uitspraak gedaan over het toetsen van projecten aan de KRW (zaak C-461/13). Het Toetsingskader waterkwaliteit is hierop aangescherpt.

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

www.rijkswaterstaat.nl

0800 - 8002

december 2015 | WVL1215LL045